

สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และประวัติท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง

อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

สืบสารภูมิปัญญาท้องถิ่น และประวัติท้องถิ่น

อย่าสืโลดมถิมมุลมั่งแต่ครั้งเก่า
อย่าสืลิมฮิตเค้าคนเฒ่าเพิ่นสั่งสอน
หลอนว่ากลายเป็นหน้าคะนิงหาสืได้จ่ม
กลายเป็นไสบ่มมสิคีนเค้าเก่าเดิม
ให้ช้อยเสริมเติมเต็มแนมหามาคีนครอบ
แปลงระบอบแบบเบื่องให้เฮืองล้ำอย่าต่ำถอย

โดย อ.ศรีสะท้อน

อันแดนดินนี้มีนามเ็นว่าทรายทอง
แมนสิมองไปทางใดกะมีแต่ความสุขลัน
คนทางไกลและใกล้กลายเป็นได้มาแ่ว
เ็นกินข้าวและน้ำถามข้าวบ้านเป็นหมู่กัน
หกหมู่บ้านว่านันได้โฮมกันชื้อตำบล
โนนเตาไห หนองแก ไหโบราณเป็นตำนานชื้อบ้านมาแต่เค้า
ทรายทอง ทรายเงิน ทรายงาม งามเหลือลันชื้อมงคลตั้งแต่เก่า
อีกครองทรัพย์ ทรัพย์อุดมสมคำเว้า ให้คนฮู้อยู่ทรายทอง พี่น้อง.....เอย.

โดย ดร.เชิญชัย แสงทอง

“ชาติไทยเรานั้นได้มีเอกราช มีภาษา ศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเอง มาช้านานหลายศตวรรษแล้ว ทั้งนี้เพราะบรรพบุรุษของเราได้เสียสละอุทิศชีวิต กำลังทั้งกายและใจ สะสมสิ่งเหล่านี้ไว้ให้เพื่อพวกเรา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ให้คงทนถาวร เป็นมรดกของอนุชนรุ่นหลังต่อไป ข้าพเจ้าเห็นว่าโบราณวัตถุและศิลปวัตถุทั้งหลายนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ชี้ให้เห็นอดีตอันรุ่งโรจน์ของชาติไทยเรา เป็นประโยชน์แก่การศึกษาทั้งในทาง ประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดี และวัฒนธรรม จึงควรที่ทุกฝ่ายจะได้ช่วยกันทะนุถนอม บำรุงรักษาอย่าให้สูญสลายไป”

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ รามคำแหง จังหวัดสุโขทัย
วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๐๗

“การให้การศึกษาที่ครบถ้วน ทั้งด้านศีลธรรมจรรยา วิชาสามัญ และวิชาชีพนั้น เป็น การปูพื้นฐานอย่างสำคัญ ในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความสามารถ ซึ่งจะเป็นกำลังในการ สร้างความเจริญมั่นคงของบ้านเมือง ต่อไปในวันข้างหน้า”

พระบรมราชาบาทใน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระราชทานแก่ผู้นำศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนใต้
และผู้แทนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ณ ศาลาบุหลัน ทักษิณราชนิเวศน์
วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๘

คำนำ

การจัดทำหนังสือตามโครงการ “สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง “เล่มนี้ เป็นการศึกษาหาข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากเอกสารคำบอกเล่า เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาชนชาวบ้าน พระภิกษุ ผู้สูงอายุ ผู้นำทางศาสนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ และการระดมความคิด การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่ตระหนักและเห็นคุณค่าในการสืบสานมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

ข้อมูลต่างๆที่ได้รวบรวมและผ่านการประชาพิจารณ์ประกอบด้วย ประวัติตำบล ประวัติหมู่บ้าน ประวัติของวัดและสำนักสงฆ์ ข้อมูลประชาชนชาวบ้าน รวมทั้งจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้านที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลของตำบลทรายทอง ให้ประชาชนและผู้สนใจได้ศึกษาเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้ให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป

โอกาสนี้องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการจัดทำเอกสารนี้จนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองทุกคน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นสมบัติอันมีค่าสำหรับประชาชนชาวตำบลทรายทอง ซึ่งจะได้เป็นแหล่งความรู้ “มรดกทางวัฒนธรรมของตำบลทรายทอง”ในการถ่ายทอดประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันดีงามให้กับคนรุ่นต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
มีนาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ประวัติความเป็นมาอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์	๑
ข้อมูลทั่วไปอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์	๒
วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง คำขวัญ	๔
ข้อมูลทั่วไปตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์	๕
ข้อบังคับตำบลทรายทอง	๘
ประวัติตำบลทรายทอง	๑๑
สภาพทั่วไป วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง	๑๗
ประวัติบ้านโนนเตาไห หมู่ที่ ๑	๒๖
ประวัติบ้านทรายงาม หมู่ที่ ๒	๓๐
ประวัติบ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๓	๓๒
ประวัติบ้านครองทรัพย์ หมู่ที่ ๔	๓๕
ประวัติหมู่บ้านทรายทอง หมู่ที่ ๕	๓๗
ประวัติบ้านหนองแก หมู่ที่ ๖	๓๐
ประวัติวัดจันทร์ประสิทธิ์	๔๒
ประวัติสำนักสงฆ์ดงมณี	๔๕
ประวัติสำนักสงฆ์วลีพิทักษ์เดช	๓๘
ประวัติวัดศรีนวลทรายเงิน - ทรายทอง	๕๑
ประวัติสำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรม	๕๔
ประวัติสำนักสงฆ์สุสานธรรม	๕๗
ปราชญ์ชาวบ้าน	๖๐
ฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตตำบลทรายทอง	๖๖
ส่วนราชการในตำบลทรายทอง	๖๗
รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	๖๘
ที่ปรึกษา	๖๙

ประวัติความเป็นมาอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

อำเภอห้วยเม็ก เดิม นั้น การปกครองขึ้นตรงกับอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สภาพทั่วไปคือ การคมนาคมไม่สะดวก มีป่าดงระเนาที่เป็นป่าไม้ที่บเหมาะสำหรับเป็นที่หลบซ่อนของโจรผู้ร้ายที่คอยปล้นสะดมผู้คนที่สัญจรไปมาอยู่เสมอ นับว่าเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินราษฎร ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑ นายพรหม พรหมสาขา ณ สกลนคร ผู้แทนรัฐบาลได้ออกมาเยี่ยมเยียนประชาชนที่อำเภอยางตลาด นายเสรี เสนฤทธิ์ กำนันตำบลห้วยเม็ก พร้อมด้วยนายหนูกัน ภูครองเพชร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ ตำบลกุดโดนได้นำเสนอขอแยกตำบลห้วยเม็กออกจากอำเภอยางตลาด เป็นกิ่งอำเภอห้วยเม็ก ตามพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๗ ตอนที่ ๑๐๑ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๓ โดยมีร้อยตรีภุชงค์ หล้าพรหม เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอคนแรก แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลห้วยเม็ก ตำบลกุดโดน ตำบลบึงนาเรียง มีนายเสรี เสนฤทธิ์ นายหนูกัน ภูครองเพชร และนายประไพ ภูบุตร เป็นกำนันแต่ละตำบลตามลำดับ

เมื่อกิ่งอำเภอห้วยเม็ก มีประชากรและความเจริญเพิ่มมากขึ้น จึงมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะกิ่งอำเภอ เป็นอำเภอห้วยเม็ก เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๐ ตามหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๔ ตอนที่ ๓๑ มีนายสมหมาย ฉัตรทอง ดำรงตำแหน่งเป็นนายอำเภอคนแรก อำเภอห้วยเม็กขณะนั้นเป็นพื้นที่สีแดง มีการแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ เวลาประมาณ ๒๔.๐๐ น. ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้เข้าบุกโจมตีและเผาสถานีตำรวจ ที่ว่าการอำเภอห้วยเม็ก สำนักงานที่ดินอำเภอห้วยเม็ก ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก กรมการปกครองจึงได้จัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการก่อสร้างที่ว่าการอำเภอห้วยเม็ก สถานีตำรวจภูธรอำเภอห้วยเม็ก และสำนักงานที่ดินขึ้นมาใหม่ ซึ่งใช้มาจนถึงปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๕๓๗ นายครรชิต ศรีบุญลือ นายอำเภอห้วยเม็ก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ่อค้า ประชาชน ได้ร่วมกันดำเนินการสร้างพระบรมรูปทรงม้า รัชการที่ ๕ และพระบรมรูปรัชการที่ ๖ ขึ้น เพื่อเป็นที่ถวายราชสักการะโดยไม่ได้ใช้งบประมาณของทางการ

พุทธศักราช ๒๕๔๙ ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยมีนางรัชณี เสนฤทธิ์ ประธานชมรมได้เข้าร่วมบริจาคทรัพย์เงิน จำนวน ๔๗๔,๔๙๘ บาท ในการสร้างพระพุทธรูปและหอนพระ ณ ที่ว่าการอำเภอห้วยเม็ก พระครูโสภณธรรมอุดมได้กราบทูลขอประทานนามพระพุทธรูปจากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลสังฆปริณายก ได้นำมาว่า พระพุทธรูปโลกเชษฐศรีสรรเพชญ์ศาสดา เป็นที่กราบไหว้สักการะของประชาชน ข้าราชการ และพุทธศาสนิกชนทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่ว่าอำเภอห้วยเม็กจังหวัดกาฬสินธุ์ตั้งอยู่พื้นที่ดินสาธารณประโยชน์โคกป่าช้าของบ้านห้วยเม็ก บ้านกุดท่าลือ และบ้านหนองคำ มีถนนสายฮองฮี - กระนวน ผ่านหน้าที่ว่าการอำเภอ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๘ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๕๕๐ กิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือติดกับอำเภอนาคูและอำเภอนงนุชบุรี ทิศตะวันออกติดกับอำเภอยางตลาด ทิศใต้ติดกับอำเภอยางตลาด ทิศตะวันตกติดกับอำเภอชื่นชมจังหวัดมหาสารคาม และอำเภอกระนวนจังหวัดขอนแก่น

การปกครอง

ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น ๙ ตำบล ๘๔ หมู่บ้าน เมืองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย เทศบาลตำบล ๔ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๗ แห่ง

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทั่วไป เป็นดินดอนสลับที่ราบเป็นบางแห่ง พื้นที่มีความลาดเอียงไปทางทิศตะวันตกของอำเภอ ทิศตะวันออกติดกับอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว ไม่มีภูเขาและแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านพื้นที่ มีลำห้วยสายบาตรกั้นเขตแดนระหว่างอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ กับ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

สภาพดิน เป็นกลุ่มดินร่วนปนทราย สีดินมีทั้งสีน้ำตาล เหลืองและแดงไม่เก็บน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิบัติการดินเป็นดินที่มีความเป็นกรดหรือกรดแก่ มีค่าความเป็นกรด (P.H.) ๔.๕ - ๕.๕ พื้นที่เพราะปลูกจึงมีโอกาสดินเค็มได้ง่าย

เศรษฐกิจ

ด้านการเกษตร มีการทำนาข้าว ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย และสวนยางพารา
ด้านการปศุสัตว์ ราษฎรส่วนใหญ่ เลี้ยงสัตว์จำพวก โค กระบือ สุกร และเป็ดไก่
ด้านการประมง มีการเลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้งก้ามกรามที่ตำบลหัวหิน ตามแหล่งน้ำธรรมชาติและเขื่อนลำปาว

ด้านการอุตสาหกรรม มีอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก เช่น ลานมัน โรงสีข้าว ลานขนถ่ายอ้อย

ด้านการหัตถกรรม มีการดำเนินงานด้านหัตถกรรม เช่น การตัดเย็บตีนอน หมอนขิด เสื้ออก ทอผ้าไหมมัดหมี่

การศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๒๓ แห่ง

สถานศึกษาระดับอนุบาล จำนวน ๑ แห่ง

สถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต ๒ จำนวน ๓๒ แห่ง และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จำนวน
๒ แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน ๓ แห่ง

สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
๒๔ จำนวน ๔ แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๑ แห่ง และเอกชน ๒ แห่ง

สถาบันการศึกษาสายอาชีพ เอกชน ๑ แห่ง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน ๑ แห่ง มี กศน.
ตำบล ๙ แห่ง

ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่ของอำเภอห้วยเม็กนับถือศาสนาพุทธ โดยมี วัด
ศาสนสถาน ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน และเป็นที่จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
(ที่มา : หนังสือ ๔๕ ปี อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เมืองธรรมปัญญา)

วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง

“เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพชีวิตประชากร คุณภาพการศึกษา
จารีตประเพณีท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

คำขวัญ

“แดนดินถิ่นอ้อยหวาน สุขสำราญในวันพระ ประชาธิปไตยก้าวหน้า
งานกีฬาประสานใจ ลำน้ำใสห้วยสายบาตร”

ข้อมูลทั่วไปตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

การปกครอง

ตำบลทรายทองแบ่งการปกครองออกเป็น ๖ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนเตาไห หมู่ที่ ๒ บ้านทรายงาม หมู่ที่ ๓ บ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๔ บ้านครองทรัพย์ หมู่ที่ ๕ บ้านทรายทอง หมู่ที่ ๖ บ้านหนองแก โดยแต่ละหมู่บ้านจะแบ่งเป็นคุ้ม และมีองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองเป็นหน่วยงานราชการบริการประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑๙๕ หมู่ ๑ ตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

- โทรศัพท์ ๐๔๓ - ๘๔๐๗๑๐, ๐๔๓ - ๘๔๐๗๑๑

- โทรสาร ๐๔๓ - ๘๔๐๗๑๐

ด้านการเมือง/การปกครอง

ตำบลทรายทองจัดการปกครองตามหลักและวิธีการของกระทรวงมหาดไทย เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อย อำนวยประโยชน์และความสงบสุขให้แก่หมู่บ้าน รวมถึงติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆของทางราชการ และยังมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในตำบลทั้ง ๖ หมู่บ้าน ทำหน้าที่ประสานงานโครงการพัฒนาของหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองที่กฎหมายรองรับ นอกจากการจัดการปกครองโดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านแล้ว ยังมีการจัดการหมู่บ้านออกเป็นคุ้ม เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีภารกิจในการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริมตลอดปี การแบ่งคุ้มนอกจากจะทำให้ง่ายต่อการพัฒนาแล้ว ยังเป็นการสร้างความสะดวกต่อการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ของชาวบ้าน ซึ่งประชาชนในเขตตำบลทรายทองส่วนใหญ่จะร่วมกิจกรรมทางการเมืองเสมอมา และประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การช่วยเหลืองานองค์การ

บริหารส่วนตำบล เสนอแนะในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานต่างๆ เช่น การประชุม
ประชาคมในการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประชุมประชาคมแก้ไขปัญหาความยากจน ฯลฯ

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของตำบลทรายทองมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง เป็นพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัยประมาณ ๔๐ % เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตร ๕๕ % และมีพื้นที่ส่วนอื่น
๕ % มี ๓ ฤดูกาล (ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว)

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศมีลักษณะร้อนชื้น อากาศเปลี่ยนแปลงไปตามฤดู ซึ่งมี ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนและแห้งแล้ง แต่
บางครั้งอาจมีอากาศเย็น บ้างครั้งเกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความ
เสียหายแก่ประชาชนทุกปี เรียกว่า “พายุฤดูร้อน” อากาศร้อน จะมีอุณหภูมิระหว่าง ๓๕ – ๓๙.๙ องศา
เซลเซียส ร้อนจัด มีอุณหภูมิประมาณ ๔๐ องศาเซลเซียสขึ้นไป

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ฝนตกมากในช่วงเดือน มิถุนายน – กันยายน แต่อาจเกิด
“ช่วงฝนทิ้ง” ซึ่งอาจนานประมาณ ๑ – ๒ สัปดาห์หรือบางปีอาจเกิดขึ้นรุนแรงและมีฝนน้อยนานนับเดือน ใน
เดือนกรกฎาคม แต่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เคยเกิดอุทกภัยรุนแรง

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ในช่วงกลางเดือนตุลาคมหนาว ๑-๒
สัปดาห์ เป็นช่วงเปลี่ยนฤดูจากฤดูฝนเป็นฤดูหนาว อากาศแปรปรวนไม่แน่นอน อาจเริ่มมีอากาศเย็นหรืออาจ
ยังมีฝนฟ้าคะนอง อากาศหนาวอุณหภูมิต่ำสุด ประมาณ ๑๕ องศา

ลักษณะของดิน ลักษณะดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ประมาณ ๗๕ % ดินลูกรัง
ประมาณ ๒๐ % ลักษณะดินในพื้นที่เป็นดินเหนียวประมาณ ๕ %

ลักษณะของแหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับ อุปโภค-บริโภค จำนวน ๕ แห่ง แหล่งน้ำ
ทั้ง ๕ แห่งเคยเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการปรับปรุงก่อสร้าง
ขึ้นใหม่เพื่อเพียงพอกับการอุปโภคและบริโภคของประชาชน

ลักษณะของไม้และป่าไม้ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีป่าไม้ แต่มีต้นไม้ที่ชาวบ้าน
ปลูกลักษณะของไม้เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบ

สภาพสังคม

การศึกษา จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานภายในตำบลทรายทอง พบว่า ประชากรอายุ
๑๕ – ๖๐ ปีเต็ม ร้อยละ ๙๙ อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ เด็กอายุ ๖ – ๑๔ ปี ร้อยละ
๑๐๐ ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หรือเทียบเท่า และที่ไม่ได้เรียนต่อมี

งานทำ ร้อยละ ๘๐ ด้านการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ปัญหาคือ ยังไม่สามารถที่จะแข่งขันกับเมืองใหญ่ๆ ได้ การแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดกิจกรรมให้กับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนอาหารเสริมนม อาหารกลางวัน สำหรับทางโรงเรียนในเขตพื้นที่ และร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ กับทางโรงเรียน

สาธารณสุข จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานตำบลทรายทอง พบว่า ประชาชนส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชากรในชุมชน เช่นกัน ได้แก่ โรคความดัน เบาหวาน โรคเอดส์ โรคไข้เลือดออก มือ-ปาก-เท้าในเด็ก และโรคอื่นๆ อีกมาก มีสถิติเข้ารับการรักษาพยาบาล ปัญหาคือประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือตรวจสุขภาพประจำปี การแก้ไข ปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานสาธารณสุข โรงพยาบาล ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน บางครัวเรือนไม่ได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การใช้ยาเพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วยที่ไม่เหมาะสม การออกกำลังกายยังไม่สม่ำเสมอ และประชากรส่วนมากไม่ได้รับการตรวจสุขภาพ ปัญหาเหล่านี้้องค์การบริหารส่วนตำบลพยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ไข โดยร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สาธารณสุข จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา

ระบบบริการพื้นฐาน

การไฟฟ้า การขยายเขตไฟฟ้า ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ปัญหาคือไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนั้นยังไม่เป็นที่สาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับถนน การแก้ปัญหาคือ ประสานความร่วมมือกันในหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีไฟฟ้าใช้

การประปา ตำบลทรายทองมีน้ำประปาหมู่บ้านใช้ภายในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

ระบบเศรษฐกิจ

การเกษตร ประชากรในเขตตำบลทรายทอง ร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา

การปศุสัตว์ ประชากรในเขตตำบลทรายทองมีอาชีพเสริมคือ การเลี้ยงไก่ เป็ด โค สุกร กระบือ ปลา จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยประมาณ

ข้อบังคับตำบลทรายทอง

ว่าด้วย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชาวตำบลทรายทองภายใต้กฎแห่งศีลธรรม เพื่อให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยเกิดขึ้น ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง ให้ประชาชนชาวตำบลทรายทองและบุคคลที่มาอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลทรายทองหรือบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่ตำบลทรายทอง รวมทั้งผู้เข้ามาก่อการทะเลาะวิวาทในพื้นที่ พร้อมทั้งจะเคารพกฎที่ชาวตำบลทรายทองนั้นตั้งขึ้น และได้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ โดยคำนึงถึงหลักศีลธรรมที่ถือปฏิบัติกันมาช้านานเป็นหลักและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม คณะผู้นำและตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานราชการในพื้นที่ จึงได้ประชุมเพื่อร่าง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยมีรายละเอียดที่ต้องปฏิบัติตาม ดังนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ข้อบังคับตำบลทรายทอง”

ข้อ ๒. ระเบียบนี้ ให้ใช้บังคับสำหรับบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่อาศัยเป็นประจำในเขตตำบลทรายทอง

(๒) บุคคลที่มาปฏิบัติหน้าที่ หรือ พักอาศัยในเขตตำบลทรายทอง

(๓) บุคคลที่เข้ามาก่อการทะเลาะวิวาทในเขตตำบลทรายทอง

ข้อ ๓. ระเบียบนี้ ให้ใช้บังคับภายหลังจากวันที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง ได้ลงนามประกาศใช้เป็น “ข้อบังคับตำบลทรายทอง” เรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๔. ในระเบียบนี้ ได้กำหนดข้อห้ามต่างๆ พร้อมค่าปรับเมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนกฎ คือ

(๑) ห้ามฆ่าสัตว์สี่เท้าภายในหมู่บ้าน หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ คือ ปรับ ๑๐๐ บาท และผู้ใดฆ่าในวันพระหากฝ่าฝืนปรับ ๕๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

(๒) ห้ามนำเนื้อสัตว์โดยมิได้ปกปิด ผ่านหอพระอุทิศ หรือ หอพระธรรม ที่แต่ละหมู่บ้านนับถือ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ ครั้งละ ๑๐๐ บาท

(๓) ห้ามคนในหมู่บ้านทำงานส่วนตัวในวันพระ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ หรือ แรม ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ) หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ๑๐๐ บาท

(๔) ห้ามนำศพที่ตายผิดปกติ เช่น รถชนตาย จมน้ำตาย เข้ามาประกอบพิธีทางศาสนาในบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ให้นำไปประกอบพิธีที่วัด หรือ ศาสนสถาน

(๕) ห้าม ดุด่า สบประชัญ อันทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายหรืออับอาย หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ๑๐๐ บาท

(๖) ห้ามยิงปืนในหมู่บ้านโดยพลการ ทำให้ผู้ใดบาดเจ็บเกิดความตกใจกลัว หากฝ่าฝืนจะต้องโทษปรับ ๑๐๐ บาท

(๓) ห้าม ขนไม้ ฟืน เข้ามานในหมู่บ้านในวันพระ(ขึ้น ๑๕ ค่ำ หรือ แรม ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ) หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ครั้งละ ๒๐๐ บาท

(๔) ห้าม สีส้าว หรือตำข้าว ในวันพระ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ หรือ แรม ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ) หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ครั้งละ ๒๐๐ บาท

(๕) ห้ามรถบรรทุก อ้อย มัน ดิน ในวันพระ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ หรือ แรม ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ) หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ครั้งละ ๕๐๐ บาท

(๑๐) ห้ามเล่นการพนัน เช่น ขนไก่ กัดปลา หรือการพนันอื่นๆ ในเทศกาลในหมู่บ้าน หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ ครั้งละ ๑๐๐ บาท

(๑๑) ห้ามมิให้ก่อการทะเลาะวิวาท หรือ ก่อความไม่สงบในงานประเพณีต่างๆ งานเทศกาลต่างๆ หรืองานอื่นๆที่หน่วยงาน คณะกรรมการหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้านหรืองานกุศลต่างๆ ที่ประชาชนหรือเอกชนในพื้นที่จัดขึ้น เช่น งานบุญบั้งไฟ งานสงกรานต์ งานปีใหม่ ฯลฯ หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ผู้ก่อเหตุ ผู้ร่วมก่อเหตุ รายละ ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ การเรียกปรับ ให้เป็นไปตามกฎหมายที่หมู่บ้านได้รับความเสียหายกำหนดไว้

(๑๒) ห้ามมิให้ผู้ใด หรือครอบครัวใดในหมู่บ้าน เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกชนิด หากฝ่าฝืนจะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากประชาคมหมู่บ้าน

(๑๓) ห้ามใช้อุปกรณ์จับปลา เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้าดำเนินการในเขตหมู่บ้าน หนองสาธารณะ หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท หากเป็นหนองส่วนตัวให้คู่กรณีตกลงกันเอง

(๑๔) ห้ามทิ้งขยะตามถนน ทางเดิน สถานที่สำคัญ หรือที่สาธารณะ หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ครั้งละ ๒๐๐ บาท

(๑๕) ในการเจรจาความ หรือข้อพิพาท ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านต้องเสียค่าธรรมเนียมฝ่ายละ ๑๐๐ บาท

(๑๖) ผู้ใดลักทรัพย์และทำลายทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะประโยชน์ หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับ ครั้งละ ๕๐๐ บาท

(๑๗) ผู้ใดบุกรุกหรือลูก้าที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อประโยชน์ของตน หากผู้ใดฝ่าฝืนโทษปรับ ๕๐๐ บาท และปรับแนวเขตให้คืนตามหลักฐานเดิม

(๑๘) ผู้ใดแต่งกายรูป โขน ฝี่ ปีศาจ ในงานประเพณีหรือเทศกาลต่างๆ ในหมู่บ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๓ ตำบลทรายทอง หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษปรับ ๕๐๐ บาทขึ้นไป

(๑๙) ผู้ใดจุดไฟเผาป่าในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ ทำให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมเดิม หากฝ่าฝืนปรับ ๕๐๐ บาท หากพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้ตั้งใจปรับ ๑๐๐ บาท

(๒๐) ผู้ใดลูก้าเขตแดนหรือทำให้บุคคลอื่นเสียหายซึ่ง ที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย ฝ่าฝืนปรับ ครั้งละ ๕๐๐ บาท

ข้อ ๕. ระเบียบนี้ อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากมติที่ประชุมส่วนราชการ ผู้นำท้องที่ หรือตัวแทนที่จัดทำกฎหมายหมู่บ้านในพื้นที่ทั้งหมด ไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของ ๖ หมู่บ้าน

ข้อ ๖. ระเบียบนี้ จะใช้บังคับได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากมติที่ประชุมตัวแทนทุกหมู่บ้านในตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองลงนามประกาศใช้เรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๗ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง เป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้

ประวัติตำบลทรายทอง

เดิมนั้นตำบลทรายทองเป็นพื้นที่เดียวกันกับตำบลพิมูล ซึ่งในสมัยก่อนตำบลพิมูลจะมีหมู่บ้านในพื้นที่ทั้งหมด ๑๒ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนเตาไห หมู่ที่ ๒ บ้านพิมูล หมู่ที่ ๓ บ้านโนนพิมาน หมู่ที่ ๔ บ้านหาดทรายมูล หมู่ที่ ๕ บ้านทรายทอง หมู่ที่ ๖ บ้านหนองแก หมู่ที่ ๗ บ้านเดชอุดม หมู่ที่ ๘ บ้านครองทรัพย์ หมู่ที่ ๙ บ้านหาดทรายมูล หมู่ที่ ๑๐ บ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๑๑ บ้านหาดทรายมูล หมู่ที่ ๑๒ บ้านทรายงาม ต่อมาเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการขอแยกเป็นตำบลทรายทองออกมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาตำบลพิมูล ซึ่งมีนายมงคล ภูอ่อนศรี บ้านโนนเตาไห หมู่ที่ ๑ นายสม โสนชัย บ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๓ นายสายทอง มีทอง หมู่ที่ ๕ ได้นำเรื่องขอแยกตำบลเข้าสู่สภา ด้วยเหตุผลที่ว่าตำบลพิมูลมีเนื้อที่การปกครองบริเวณกว้าง และมีหมู่บ้านห่างไกลกัน ซึ่งในขณะนั้นมีหมู่บ้านทั้งหมด ๑๒ หมู่บ้าน ยากแก่การดูแลไม่สะดวกในการปกครอง สภาตำบลพิมูลจึงมีมติให้ทำเรื่องเสนอไปยังคณะกรรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต่อมาไม่นานจึงได้รับการอนุมัติประกาศเป็นตำบลทรายทอง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ มีขอบเขตการปกครอง ๖ หมู่บ้านคือ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนเตาไห หมู่ที่ ๒ บ้านทรายงาม หมู่ที่ ๓ บ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๔ บ้านครองทรัพย์ หมู่ที่ ๕ บ้านทรายทอง หมู่ที่ ๖ บ้านหนองแก โดยพ่อมงคล ภูอ่อนศรี ได้เล่าถึงเหตุการณ์ในตอนแยกเป็นตำบลทรายทองว่า นายอุโคตร อัมพวรรณ นายจุมพล เหมือนนาดอน และโสภณ พันชมพู่ เป็นผู้เขียนเรื่องขอแยกตำบลให้ว่า ตอนขอแยกตำบลนั้นมีหมู่บ้านแยกออกมาทั้งหมด ๖ หมู่บ้าน โดยแยกตัวออกจากการปกครองของตำบลพิมูลที่เดิมมี ๑๒ หมู่บ้าน เมื่อทั้ง ๖ หมู่บ้านแยกตัวออกมาจากตำบลพิมูล จึงได้ตั้งเป็นตำบลทรายทองและทางราชการได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งกำนันในวันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ ซึ่งในสมัยนั้นการเลือกตั้งกำนันจะมาจากการเลือกของประชาชนในตำบล โดยมีผู้เข้าสมัครรับการเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทองจำนวน ๒ คนคือ นายกอง นามแสง ได้หมายเลข ๑ และนายเชย สิงห์สุธรรม ได้หมายเลข ๒ ผลการเลือกกำนันตำบลทรายทองในครั้งนั้น นายเชย สิงห์สุธรรม ได้รับการเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทองเป็นคนแรก โดยมีนายบุญศรี ศรีบุญเรือง นายบุญทัน อาษาราช เป็นสารวัตรกำนัน และนายบุญถม นาแข็งฤทธิ์ เป็นแพทย์ประจำตำบลทรายทองคนแรก เมื่อหมดวาระดำรงตำแหน่งของนายเชย สิงห์สุธรรม ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงได้มีการเลือกตั้งกำนันครั้งที่ ๒ ของตำบลทรายทองในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐ มีผู้สมัครรับเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทอง ๒ คน คือ นายการุณ เหลาหอม และนายบุญทัน บุระพันธ์ ผลปรากฏว่านายบุญทัน บุระพันธ์ ได้รับการเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทองคนที่ ๒ ซึ่งมีนายบุญรอด หานุสิงห์ นายสวาท ปักกระโถ เป็นสารวัตรกำนัน เมื่อนายบุญทัน บุระพันธ์ หมดวาระ จึงมีการการเลือกกำนันตำบลทรายทองคนที่ ๓ ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ โดยนายคำใหม่ อาษาราช ลงรับสมัครเพียงคนเดียวจึงได้รับเลือกเป็นกำนันของตำบลทรายทอง มีสมัยแรก มีนายดาหวัน ทาน้ำเที่ยง นายไสว แสงมณี นายสุทิน สมศรีสุข เป็นสารวัตร

กำนัน ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ มีการเลือกกำนันของตำบลทรายทองครั้งที่ ๔ ได้มีผู้มีผู้ลงสมัครรับเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทอง ๒ คน คือ นายเวียง บุญหล้า และนายคำใหม่ อาชาราช ผลปรากฏว่า นายคำใหม่ อาชาราช ได้รับการเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทองสมัยที่ ๒ มีนายสุวัฒน์ โนนทิง นายสุวิทย์ ศรีชมชื่น เป็นสารวัตรกำนัน ซึ่งนายคำใหม่ อาชาราช ได้เป็นกำนันตำบลทรายทองถึง ๓ วาระจนเกษียณอายุ ซึ่งในสมัยที่สาม มีนาย สุวัฒน์ โนนทิง นายสวาท ปักกระโถ เป็นสารวัตรกำนัน จึงได้มีการเลือกกำนันตำบลทรายทองคนใหม่ ซึ่งเป็นกำนันตำบลทรายทองคนปัจจุบันคือ นายประเสริฐ อาชาราช ได้รับการเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทองเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยเป็นกำนันคนแรกที่มีการเลือกจากผู้ใหญ่บ้านทั้ง ๖ หมู่บ้าน

พอมงคล ภูอ่อนศรีเล่าถึงเหตุการณ์สำคัญอีกอย่างคือ ในสมัยก่อนเจ้าหน้าที่ป่าไม้จะเข้ามาปลูกป่าภายในบริเวณตำบลทรายทองในปัจจุบัน แต่กลุ่มคอมมิวนิสต์ในสมัยนั้นต้องการที่ดินทำกินจึงได้มีการเผชิญหน้ากันแต่สุดท้ายได้ข้อสรุปว่าให้จัดสรรที่ดินทำกินในรูปแบบ สทก. ต่อมาจึงเป็น สปก. เพราะเหตุการณ์ดังกล่าวชาวบ้านจึงได้จับจองที่ดินภายในหมู่บ้านเพื่อสร้างเป็นที่อยู่อาศัย และที่ดินเพื่อทำการเกษตรโดยในสมัยก่อนชาวบ้านโนนเตาใหญ่จะมีอาชีพทำนาเป็นหลักจนถึงปัจจุบัน จนเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปได้มีการพัฒนาทางด้านต่างๆมากขึ้น อาชีพของชาวตำบลทรายทองจึงมีความหลากหลายขึ้นทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน รับราชการ รับจ้าง ตลอดจนการเข้าไปทำงานในเมือง เป็นต้น

ชาวตำบลทรายทองจะนับถือหอพระพุทธ และหออธรรมของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณศาลากลางบ้าน ชาวบ้านตำบลทรายทองทั้ง ๖ หมู่บ้านเชื่อว่าหอพระพุทธ และหออธรรม จะคอยปกป้อง รักษา ให้ชาวบ้านอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข โดยมีความเชื่อต่างๆร่วมกันจนเกิดเป็นกฎข้อบังคับของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านขึ้น และนำกฎข้อบังคับของแต่ละหมู่บ้านรวมเป็นกฎข้อบังคับของตำบลซึ่งยึดเป็นแนวทางเดียวกัน เช่น ในวันพระห้ามทำงาน ห้ามฆ่าสัตว์ ๔ เท้าภายในหมู่บ้าน ห้ามนำศพที่ตายผิดธรรมชาติเข้าบ้านให้นำไปวัดเลย เป็นต้น เพราะเชื่อว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่ดีขึ้น (คะลำ) ภายในหมู่บ้านและตำบล ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นกุศโลบายของคนเฒ่าคนแก่เพื่อให้ชาวบ้านตำบลทรายทองได้รู้จักช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านเพราะในหนึ่งเดือนเราทำงานส่วนตัวแล้วเมื่อถึงวันพระใหญ่จะต้องมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดหมู่บ้าน เข้าวัดฟังธรรม ดูแลบ้านเรือนของตนเอง เป็นต้น ในการทำการมงคล เช่น งานแต่งงาน งานบวช เพื่อความเป็นสิริมงคลจะมีพิธีสูขวัญ และพอบุญถม นาแข็งฤทธิ์ ได้เล่าว่าเมื่อชาวตำบลทรายทองจะเดินทางไกล หรือทำกิจการแข่งขันใดๆ ผู้เฒ่าผู้แก่ ตลอดจนลูกหลานตำบลทรายทองมักจะบอกกล่าวหอพระพุทธ และหออธรรมซึ่งอยู่บริเวณศาลากลางบ้านของตนเอง บางครั้งจะนำ ดินบริเวณหอพระพุทธ หออธรรมติดตัวไปด้วย หรือนำดินบริเวณหอพระพุทธ หออธรรม ใส่หัวเพื่อความเป็นสิริมงคลต่างๆ นอกจากความเชื่อที่มีเกี่ยวกับหอพระพุทธ และหออธรรมแล้ว ชาวตำบลทรายทองบางกลุ่มยังเชื่อและให้ความเคารพเกี่ยวกับศาลปู่หนองแก ซึ่งจะตั้งอยู่บริเวณหนองแก ระหว่าง

บ้านหนองแก และบ้านพิบูล โดยมีความเชื่อว่าผู้ที่ดูแลอยู่ตรงศาลเป็นกะเจ้าเก่าในสมัยเมื่อยังมีชีวิตอยู่ โดยบางคนมีความเชื่อว่าถ้าผู้ใดทำการบอกกล่าวปู่หนองแกจะตามไปช่วย นอกจากความเชื่อดังเดิมที่มีมาทั้งความเชื่อเรื่องหอพระพุทธรูป หอพระธรรม ศาลปู่หนองแก ชาวบ้านตำบลทรายทองยังมีความเชื่อเรื่องการปฏิบัติตามประเพณีต่างๆ ซึ่งยึดถือปฏิบัติต่อกันมาคือ ประเพณีตามความนิยม เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันลอยกระทง ทั้ง รวมถึงประเพณี ๑๒ เดือนที่เรียกว่า ฮีต ๑๒ ได้แก่

บุญเข้ากรรม ตรงกับวันเพ็ญเดือนอ้าย ชาวตำบลทรายทองได้ประพฤติดำเนินปฏิบัติเกี่ยวกับบุญเข้ากรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการขอขมา ซึ่งพระผู้เฒ่าจะขอขมา พระผู้ใหญ่ ชาวบ้านขอขมาพระสงฆ์ด้วยการปฏิญาณตนเป็นคนดีทั้งทางกาย วาจา ใจ และแสดงตนเป็นผู้บริสุทธิ์โดยจะไปปฏิบัติธรรมอยู่ที่วัด ถือว่าเป็นการตัดกรรมซึ่งพระภิกษุสงฆ์ต้องอาบัติสังฆาทิเสสหรืออาบัติขนาดกลางต้องปฏิบัติวิภูฐานวิธี โดยเข้าไปอยู่ในเขตที่จำกัดทรมานกาย และชำระจิตใจให้บริสุทธิ์เป็นเวลาเก้าคืน คือ สามคืนแรกเรียกว่า อยู่ปริวาส และหกคืนต่อมาเรียกว่า อยู่มานัต เมื่อครบเก้าคืนจึงอัฟกาน คือ ออกจากกรรมโดยมีพระสงฆ์ ๒๐ รูป เป็นผู้สวดระงับอาบัติ ภิกษุที่ออกจากกรรมถือว่า เป็นผู้หมดมลทิน ระหว่างนี้ชาวบ้านทำบุญถวายทานแด่พระสงฆ์ที่เข้ากรรมถือว่าได้กุศลมากในปัจจุบันชาวตำบลทรายทองโดยส่วนมากยังยึดถือปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิม

บุญคุณลาน ตรงกับเดือนยี่หรือเดือนมกราคม เป็นประเพณีที่ชาวตำบลทรายทองได้ประพฤติดำเนินปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ในสมัยก่อนจะเอา เอาข้าว ไข่ควาย ผสมน้ำทาลานลักษณะคล้ายลานปูน กว้างตามต้องการ เมื่อทาลานเสร็จแล้วจะขนข้าวที่เก็บเกี่ยวมากองให้สูงขึ้นเป็นการขนข้าวขึ้นลาน ทำให้ข้าวกองสูงขึ้น มีการตั้งลอมข้าวบางแห่งจะมีลักษณะคล้ายเจดีย์ เมื่อตั้งลอมข้าวแล้วจะหาวันดี เพื่อทำพิธีปลงข้าวหรือบวงสรวงพระแม่โพสพ จะมีการนวดข้าวโดยใช้ค้อน ๒ อันมีเชือกผูกหรือหนังผูกเมื่อนวดข้าวเสร็จจะก่อข้าวขึ้นเป็นเจดีย์ เมื่อถึงวันดีจะมีพิธีบวงสรวงข้าวอีกครั้งหนึ่งพิธีทำบุญคุณลาน จะมีพิธีสู่ขวัญลาน มีเทศนาฉลองสู่ขวัญลาน เลี้ยงอาหารแก่ผู้ไปร่วมพิธี พระสงฆ์อนุโมทนา ประพรมน้ำมนต์ นำน้ำมนต์ไปรดข้าว วั ว ควาย เชื่อว่าข้าวของจะอยู่เย็นเป็นสุข ฝนจะตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีจึงขนข้าวใส่ยุ้งและเชิญขวัญข้าว คือ เชิญแม่โพสพไปยังยุ้งข้าว การทำบุญคุณลานนี้ทำขึ้นเฉพาะนาไครนามัน ทำส่วนตัวถ้าทำรวมกันทั้งหมู่บ้านเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุญคุ้ม หรือ บุญคุ้มข้าวใหญ่ คนทั้งหมู่บ้านร่วมกันโดยการปลูกปะรำขึ้น ตอนเย็นนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ ตอนกลางคืนอาจมีการฉลองบ้าง ตอนเช้ามีการถวายภัตตาหาร นำดอกไม้ธูปเทียนมารวมกัน แล้วรับศีล ฟังธรรม ถวายอาหารพระสงฆ์ เรียกว่า บุญคุ้ม แต่ถ้าเป็นบุญคุ้มข้าวใหญ่ก็จะมีพิธีนำข้าวเปลือกมารวมกัน ทำพิธีเหมือนกันแต่ต่างกันที่สถานที่ ซึ่งต้องใช้ศาลาโรงธรรมหรือศาลากลางบ้าน ในปัจจุบันการทำบุญชาวตำบลทรายทองได้ทำพิธีบุญคุณลานในลักษณะที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองแห่งขบวนพิธีพันธัญหารไปรวมกันที่อำเภอและมีการทำพิธีสู่ขวัญข้าวที่อำเภอแห่งเดียว

บุญข้าวจีจะตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งเป็นช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา บุญข้าวจีในสมัยก่อนของชาวตำบลทรายทองที่ประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาโดยเอาข้าวมาปั้นใส่น้ำอ้อย ใส้ไข่ ถ้าไม่ใสจะไม่อร่อยจึงมีคำพูดหยอกล้อกันว่า เดือนสามคล้อย เจ้าหัวคอยปั้นข้าวจี ข้าวจีปั้นใส่น้ำอ้อย จัวน้อยเซ็ดน้ำตา หมายถึงถ้าไม่ใส่น้ำอ้อยแล้วจะไม่อร่อย มีพิธีสำคัญคือ เมื่อทำข้าวจีเสร็จแล้ว ชาวบ้านจะนำข้าวจีไปถวายพระสงฆ์สามเณรที่วัด ตามวันเวลาที่กำหนดไว้เมื่อพระสงฆ์ฉันเสร็จจะมีการฟังเทศน์ฉลองข้าวจีและรับพร ในปัจจุบันชาวตำบลทรายทองยังประเพณีปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิมอยู่เสมอ

บุญผะเหวด พิธีทำบุญผะเหวด ชาวตำบลทรายทองในสมัยก่อนที่ประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาคือจะมีพิธีในเดือนสี่ มีการเตรียมการต่างๆ เช่น การเตรียมสถานที่ โดยจะนำธงเก้าหลักไปติดไว้ที่ลานวัดรอบศาลาการเปรียญหรือสถานที่ทำบุญมหาชาติ เตรียมเครื่องบูชาไว้ล่วงหน้า ได้แก่ เครื่องอัฐบริขาร เมียงหมาก ฐูป เทียน ประดิษฐานที่หอห่ออุทิศข้างศาลาการเปรียญตั้งแต่ตอนเช้ามีด ตอนบ่ายมีพิธีอัญเชิญและแห่ผะเหวดสันดรเข้าเมือง โดยชาวบ้านจะแห่ผะเหวด ดอกไม้ มีการสมมุติพระให้เป็นพระเวสสันดร การแห่จะแห่มาทางทิศตะวันตกของบ้าน แล้วเชิญเข้าหมู่บ้าน โดยมีผู้นำทางศาสนากล่าวเชิญ เข้ามายังวัดในขบวนจะมี ช้าง ม้า รถ คนแห่ ตอนเย็น มีการเทศน์มาลัยหมื่นมาลัยแสนที่วัด เช้าวันต่อมา ประมาณตี ๓ ตี ๔ จะมีการแห่ข้าวพันก้อน เพื่อบูชาคาถาพันคาถาในมหาชาติ มีการป่าวประกาศแต่เทวดา อารยนา พระเทศน์สังกาส และอารยนาเทศน์มหาชาติต่อ ตั้งแต่กัณฑ์แรกคือกัณฑ์ทศพรจนถึงกัณฑ์ที่ ๑๓ คือกัณฑ์นคร รวม ๑๐๐๐ พระคาถาภายใน๑วันเรียกว่าถวายกัณฑ์หลอนเมื่อจบมีเทศน์ฉลองผะเหวดสันดรอีกครั้งหนึ่ง ในปัจจุบันชาวตำบลทรายทองยังยึดถือปฏิบัติตามพิธีดั้งเดิมเสมอมา

บุญสงกรานต์หรือบุญสงกรานต์ ของตำบลทรายทองเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายน ไปจนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน โดยมากจะยึดตามปฏิทินเป็นหลัก สมัยก่อนในวันแรกของบุญสงกรานต์มีการสงกรานต์พระพุทธรูปที่วัด มีการละเล่นเฉลิมฉลองที่วัดตลอดทั้งสามวัน มีการเล่นสาดน้ำ การก่อเจดีย์ทราย การสงกรานต์พระ การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ การทำบุญอุทิศ นอกจากนี้ช่วงสงกรานต์ยังถือว่าเป็นวันผู้สูงอายุ ซึ่งลูกหลานตำบลทรายทองจะแสดงความเคารพบูชาต่อ บิดา มารดา และผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ โดยการไปรดน้ำขอพรจากผู้ใหญ่ และส่วนใหญ่ซึ่งเมื่อถึงบุญสงกรานต์ ลูก หลาน ที่ไปอยู่ที่อื่นจะกลับมาพร้อมหน้ากันกับครอบครัว ในปัจจุบันในการจัดพิธีจะแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ ๑ ในส่วนของราชการจะร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทองจัดงานในวันที่ ๑๒ เมษายนของทุกปีเพื่อ สงกรานต์พระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุในเขตตำบลทรายทอง ส่วนที่ ๒ มีการแห่พระพุทธรูป พระสงฆ์รอบตำบลเพื่อให้พี่น้องประชาชนได้สงกรานต์พระ และมีการรดน้ำขอพรผู้สูงอายุตามบ้านเรือนจากผู้เฒ่า และลูกหลานที่ไปทำงานต่างจังหวัด และร่วมกันฉลองสงกรานต์

บุญบั้งไฟ ชาวตำบลทรายทองจะทำในเดือนหก โดยประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา เพราะมีความเชื่อว่าการทำบุญบั้งไฟ เป็นการบูชาพระยาแถน บูชาอารักษ์หลักเมือง เป็นประเพณีขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อทำบุญบั้งไฟแล้วเชื่อว่า ฟ้าฝนจะอุดมสมบูรณ์ ข้าวปลาอาหารสมบูรณ์ ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข และปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เป็นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และสร้างความสามัคคีในชุมชน

ในสมัยก่อนพิธีทำบุญบั้งไฟ หมู่บ้านและวัดเจ้าภาพจะเตรียมทำบั้งไฟ เตรียมที่พัก อาหารไว้ต้อนรับผู้มาร่วมงาน มีการบอกบุญไปยังวัดและหมู่บ้านใกล้เคียง ให้ทำบั้งไฟและเชิญผู้คนมาร่วมงาน บางครั้งจะมีการแห่บั้งไฟ ประทัดบั้งไฟ ประทัดขบวนแห่ มีการเล่นต่างๆ เช่น การแข่งบั้งไฟ การเล่นพื้นบ้าน วันรุ่งขึ้นจะมีการเล่นต่อไปอีก และนำบั้งไฟไปจุด ณ ที่เตรียมไว้ บางครั้งจะมีพิธีบวงสรวง บางครั้งก็มีพิธี ฮุดสงฆ์ หรือเอราภิกษุ แต่ภิกษุสามเณรที่ทรงธรรม เพื่อเลื่อนสมณะศักดิ์ตามพิธีโบราณ ในปัจจุบันชาวตำบลทรายทองจะมีการจัดประเพณีบุญบั้งไฟร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง โดยจะมีการแห่บั้งไฟ มีการแต่งตัวเป็นผาแดง นางไอ่ พังเคน พญามาร รอบตำบล แล้วนำบั้งไฟมาจุดเพื่อบูชาพระยาแถนบริเวณหลังองค์การบริหารส่วนตำบล และยังมีการแสดงหมอลำเพื่อให้พี่น้องชาวตำบลทรายทองได้ชม

บุญซำฮะ เป็นประเพณีที่ชาวตำบลทรายทองประพาศปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยมีจุดประสงค์เพื่อห่อพระธรรม หรือห่ออุทิศที่ชาวตำบลทรายทองนับถือ เชื่อว่าจะช่วยให้ชาวบ้านหายจากเหตุเภทภัยต่างๆ และมีความอยู่เย็นเป็นสุข พิธีทำบุญซำฮะในสมัยก่อนชาวตำบลทรายทองจะช่วยกันสร้างประรำพิธีขึ้นในหมู่บ้าน มีต้นกล้วยผูกแขวน มีเครื่องไทยทาน กรวดทราย หลักไม้ไผ่แปดหลัก จะมีการทำพิธี ๓ วัน ๓ คืน ตอนเช้ามีการถวายภัตตาหารพระ วันสุดท้ายมีการถวายสังฆทาน เสร็จแล้วพระสงฆ์ทำการประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ผู้เฒ่าผู้แก่ผูกแขวนให้ลูกหลาน ให้ชาวบ้านหว่านกรวดทรายทั่วหมู่บ้าน เอาหลักแปดหลักไปตอกไว้ในทิศทั้งแปดของหมู่บ้าน วางด้ายสายสิญจน์ไว้ล้อมรอบหมู่บ้าน ทุกคนช่วยกันขน ขยะ ภาชนะที่ชำรุดและสิ่งปฏิกูล ฯลฯ ไปทิ้งนอกหมู่บ้านหรือทำการกลบฝังหรือเผา เก็บกวาดบริเวณบ้านให้สะอาดเรียบร้อยเป็นเสร็จพิธี ในปัจจุบันชาวตำบลทรายทองยังปฏิบัติตามพิธีดั้งเดิมเพื่อความเป็นศิริมงคล รมเย็นเป็นสุขเสมอมา

บุญเข้าพรรษา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เป็นประเพณีที่ชาวตำบลทรายทองประพาศปฏิบัติสืบต่อกันมาคือ เมื่อถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ซึ่งเป็นวันเข้าพรรษาพระภิกษุสามเณรจะอยู่ประจำที่วัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน ไม่ให้ไปค้างคืนที่อื่นนอกจากไปด้วยสัตตมาทณียะ คือการไปค้างคืนนอกวัดระหว่างอยู่จำพรรษา เมื่อมีเหตุจำเป็นได้แก่ สหธรรมมิก (ผู้มีธรรมอันร่วมกัน) หรือบิดามารดาป่วยไปเพื่อการรักษาพยาบาลสหธรรมมิกจะสละนจะสละไปเพื่อระงับมีกิจสงฆ์เกิดขึ้น เช่น วิหารชำรุด ไปเพื่อปฏิสังขรณ์ ทายกบำเพ็ญกุศล ส่งมานิมนต์ไปเพื่อบำรุงศรัทธา แม้ธุระอื่นนอกจากนี้ ที่เป็นกิจจะลักษณะอนุโลมตามนี้ก็ไปค้างคืนที่อื่นได้ และต้องกลับมาภายใน ๗ วัน พิธีทำบุญเข้าพรรษา ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนแปด ชาวตำบลทรายทองจะถวายภัตตาหารเช้า และเพลพร้อมเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นแต่พระสงฆ์ เช่น ไตรจีวร ยารักษาโรค เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องให้แสงสว่าง เช่น ตะเกียง เทียน น้ำมัน นับว่าเป็นสิ่งสำคัญเชื่อว่าเมื่อถวายแล้วทำให้มีตาเห็นธรรม มีสติปัญญาดี การถวายต้นเทียนซึ่งหล่อเป็นเล่มหรือแท่งขนาดใหญ่ ตกแต่งสวยงามและ ผ้าอาบน้ำฝน ตลอดจนบริวารอื่นๆ แต่พระสงฆ์ มีการสวดมนต์ ฟังเทศน์ ให้พร ปัจจุบันชาวตำบลทรายทองจะมีการทำบุญเข้าพรรษา โดยจะร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อถวายเทียนพรรษา ผ้าอาบน้ำฝน แต่พระสงฆ์ภายในตำบลทรายทอง มีการทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ช่วงเย็นจะมีการเวียนเทียนที่วัด

บุญข้าวประดับดิน จะเริ่มพิธีในวัน แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๙ ถึงวัน แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ชาวตำบลทรายทองมีการประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา โดยมีความเชื่อว่ายมบาลจะปล่อยผีมารับส่วนบุญ จึงเป็นการทำบุญเพื่ออุทิศให้แก่ เปรต หรือญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว ข้าวประดับดินประกอบด้วย ข้าว อาหารคาวหวาน หมาก พลู และบุหรี ซึ่งเราจะห่อหรือใส่กระทงไปไว้ตามพื้น หรือแขวนไว้ตามต้นไม้ในบริเวณวัด พิธีบุญข้าวประดับดินในวันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๙ ชาวบ้านจะถวายทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ และวัดเตรียมอาหารคาวหวาน หมาก พลู บุหรี ห่อด้วยใบตองหรือบรรจุใส่กระทง รุ่งเช้าวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ประมาณ ๐๔.๐๐ - ๐๕.๐๐ นาฬิกา ชาวตำบลทรายทองจะนำห่อใบตองหรือกระทงที่เตรียมไว้ ไปวางไว้บริเวณวัด เพื่ออุทิศให้แก่ เปรต หรือญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว จากนั้นจะมีการทำบุญ ตักบาตรที่วัด ฟังเทศน์ รับศีล รับพร แล้วก็กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว ในปัจจุบันยังยึดถือปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิมเสมอมา

บุญข้าวสาก เป็นประเพณีที่ชาวตำบลทรายทองจัดขึ้นในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ประเพณีบุญข้าวสากเป็นประเพณีที่ชาวบ้านตำบลทรายทองประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ เปรต ผู้เป็นญาติพี่น้อง พิธีทำบุญข้าวสาก ชาวบ้านจะเตรียมอาหารชนิดต่างๆ ใส่ภาชนะหรือห่อด้วยใบตองหรือใส่ชะลอมไว้แต่เช้ามีด โดยชาวบ้านจะมีการทำห่อข้าวน้อย ห่อข้าวใหญ่ ซึ่งห่อข้าวใหญ่จะนำไปถวายพระ ในห่อจะมี ข้าว ปลา อาหารคาวหวาน หมาก พลู ครบทุกอย่าง ส่วนห่อข้าวน้อย จะนำไปห้อยที่ต้นไม้ เจดีย์ ต้นโพธิ์ ต้นไม้ในบริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกกล่าวให้ญาติผู้ล่วงลับ นอกจากนี้ชาวบ้านมักจะนำอาหารไปเลี้ยงตาแฮก ณ ที่นาของตนเองในเวลาก่อนเที่ยงเพื่อให้ผีได้กิน ซึ่งได้ปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

บุญออกพรรษา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นประเพณีที่ชาวตำบลทรายทองประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาก่อนวันออกพรรษา ๑ วัน คือวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ โดยชาวบ้านจะไปทำบุญถวายผ้าออกพรรษาแด่พระสงฆ์ มีการฟังเทศน์ ฟังธรรม รับศีล รับพร รักษาศีลบำเพ็ญภาวนา เพื่อบูชาพระพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ในคืนวันที่ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ส่วนวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ตอนเช้าจะตักบาตรเทโว ถวายภัตตาหาร มีการได้น้ำมันล้างทางประทับ มีการถวายผ้าห่มกันหนาวแด่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร เพื่อเป็นการทำบุญให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

บุญกฐิน เริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นประเพณีชาวตำบลทรายทองประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา โดยการถวายผ้าไตรจีวรแด่พระสงฆ์ ซึ่งจำพรรษาแล้ว เริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือนสิบเอ็ด ถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ซึ่งถือว่าเป็นเขตทอดกฐินตามหลักพระวินัย พิธีทำบุญทอดกฐิน เจ้าภาพจะมีการจองวัดและกำหนดวันทอดกฐินล่วงหน้า เตรียมผ้าไตรจีวร พร้อมอัฐบริวารบริวารอื่นๆ พร้อมทั้งเครื่องไทยทาน ก่อนวันนำกฐินไปทอดมีงานฉลองรื่นเริง รุ่งเช้าจึงเคลื่อนขบวนไปสู่วัด เมื่อองค์กฐินไปถึงจะมีการแห่เวียนประทักษิณรอบวัดหรือรอบอุโบสถหรือศาลาการเปรียญ เมื่อทำพิธีถวายผ้ากฐินและบริวารแด่พระสงฆ์ พระทำพิธีรับกฐินแล้วเป็นเสร็จพิธี

สภาพทั่วไป วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวดำบลทรายทอง

ไร่มันสำปะหลัง

ไร่อ้อย

นาข้าว

ไร่ปาล์ม

สวนยางพารา

การกั้มันของบ้าน

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง

การสานไม้ไผ่

การเหลาไม้ไผ่เพื่อนำไปสาน

กลุ่มกลองยาว

ตริ้งหนังกลอง

ตกแต่งสถานที่ฉลองศาลาการเปรียญ

ประดับศาลาการเปรียญ

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวดำบลทรายทอง

ชาวบ้านช่วยกันเตรียมอาหารในงานวัด

โรงทานในงานบุญ

ฉลองศาลาการเปรียญ

ฉลองศาลาการเปรียญ

ขบวนแห่พืชพันธุ์ธัญญาหาร

ขบวนแห่บุญกุ่มข้าวใหญ่

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง

ขบวนแห่บุญบังไฟ

รถแห่บังไฟ

ผาแดง นางไอ่

พ่อพญา แม่พญา

ขบวนพ็อนบุญบังไฟ

ขบวนแห่บุญบังไฟ

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง

สร่งน้ำพระ

ขอพรผู้เฒ่าผู้แก่

สร่งน้ำพระ

สร่งน้ำพระ

รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ

รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง

ผู้สูงอายุให้พรในวันสงกรานต์

รำวงในสงกรานต์

ผ้าป่า

สวดเจริญพระพุทธเจ้าเมืองบ้านทรายเงิน

สวดเจริญพระพุทธเจ้าเมืองบ้านโนนเตาไห-หนองแก

สวดเจริญพระพุทธเจ้าเมืองบ้านโนนเตาไห-หนองแก

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง

เครื่องบูชาในการแก้ผ้าผะเหวด

ขบวนแห่ผะเหวดเข้าเมือง

ขบวนแห่ผะเหวดเข้าเมือง

ขบวนแห่ผะเหวดเข้าเมือง

ทอดเทียนพรรษา

ทอดเทียนพรรษา

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง

ทอดเทียนพรรษา

ทอดเทียนพรรษา

ทอดเทียนพรรษา

ทอดเทียนพรรษา

ปลงผมนาค

กองบวช

วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ของชาวตำบลทรายทอง

กองบวช

บวชนาค

ขบวนแห่นาค

เทศกาลปีใหม่

สู่ขวัญพิธีแต่งงาน

ประตุงเงินประตูทองพิธีแต่งงาน

ประวัติบ้านโนนเตาไห หมู่ที่ ๑

เมื่อประมาณ ปีพุทธศักราช ๒๔๘๐ มีประชาชนกลุ่มหนึ่งของบ้านหนองยาง (พิมูล) ประมาณ ๗ คน ได้แก่ ๑.พ่อใหญ่จารย์ทองจันทร์ มูลสีระ ๒.พ่อใหญ่หนูแดง ภูดาร์ตัน ๓.พ่อใหญ่อิน อาษาราช ๔.พ่อใหญ่กอง อาษาราช ๕.พ่อใหญ่สุด พรูรัตน์ ๖.พ่อใหญ่ขุน นาแข็งฤทธิ์ ๗.นายห้วน นาพลเทพ (อายุน้อยที่สุด) ได้ร่วมตัวกันเข้ามาถางป่าเพื่อช้าวนา (ทำนาใหม่) ซึ่งพื้นที่ในสมัยนั้นยังเป็นป่าดงดิบ และเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์มาก มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมายเช่น เสือ หมี กวาง เก้ง หมูป่า ตลอดจนปู ปลา จระเข้ ยังมีพืชผัก ของป่า อุดมสมบูรณ์มากมาย ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล การทำนาได้ผลผลิตตอบแทนคุ้มค่ามาก ต่อมาจึงได้มีกลุ่มคนที่ตามเข้ามาจับจองที่ทางถางป่าทำนา ทำสวน อีกประมาณ ๑๓ คน ได้แก่ ๑.พ่อหวัด สิงห์สุธรรม ๒.พ่อเข้า สมพิมูล ๓.พ่อสม สามเมือง ๔.พ่อพิมพ์ ภูบุญพา ๕.พ่อผิว อาษาราช ๖.พ่อใหญ่สงวทอน ๗.นายน้อย มาร์ชชะ ๘.นายดี อาษาราช ๙.พ่อสีคุณ นามท้าว ๑๐.พ่อใหญ่จารย์รอด นาแข็งฤทธิ์ ๑๑.พ่อบุตรศรี โมระพัฒน์ ๑๒.นายตู้ ไชยเนตร ๑๓.พ่อใหญ่สีดา นามแสง และต่อๆมาก็มีกลุ่มคนอื่นๆเข้ามาเรื่อยๆ ประมาณ ๓๐ - ๔๐ คน ในช่วงแรกๆนั้น ได้มีการสร้างที่พักเป็นเถียงนา (กระท่อม) เป็นที่พักอาศัยหลบแดด หลบฝน อยู่ตามที่น่าของตนเองก่อน เพราะในช่วงแรกยังเป็นการเดินเท้าเข้ามาทำงาน เย็นกลับบ้านไปนอนที่บ้านหนองยาง (พิมูล)

เมื่อที่ทางพร้อมแล้วในการทำนา ทำสวน จึงเริ่มเปลี่ยนจากการสร้างเถียงนา มาเป็นการสร้างบ้านไม่ให้แข็งแรงมากขึ้น และได้ย้ายครอบครัวมาอยู่ด้วยแบบถาวร จึงเรียกว่าบ้านน้อย หรือบ้านหนองน้อย หนองหญ้าคา ซึ่งเรียกตามสภาพพื้นที่เดิมที่มีหนองน้ำ และมีหญ้าคาขึ้นรอบๆหนอง จึงเรียกว่าหนองหญ้าคา ต่อมามีการพัฒนาทำเป็นคันคู เพื่อใช้ในการเดินเท้าและเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภค บริโภค ได้ตลอดปี (ปัจจุบันคือหนองแก) ต่อมาเมื่อมีผู้คนเข้ามาอยู่อาศัยตั้งหลักปักฐานอย่างมั่นคงเพิ่มมากขึ้นแล้ว จึงมีการก่อสร้างศาลากลางบ้าน หลักบ้าน วัด และมีการแต่งตั้งตัวแทนคนเป็นผู้นำคนแรกคือ นายน้อย มาร์ชชะ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะถือว่าเป็นคุ่มๆหนึ่งของบ้านหนองยาง (พิมูล) ซึ่งมีผู้ใหญ่บ้านอยู่ที่บ้านพิมูล (บ้านหนองยาง) และผู้คนจะเรียกว่าบ้านใหญ่ เรียกบ้านหนองหญ้าคาว่าบ้านน้อย หรือบ้านน้อยหนองหญ้าคา นั่นเอง

เมื่อมีผู้คนเข้ามาอาศัยเป็นครอบครัวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ประมาณ ๗๐ - ๘๐ ครอบครัว พร้อมทั้งมีการก่อสร้างศาลากลางบ้าน หลักบ้าน สร้างวัด และสร้างโรงเรียน โดยการนำของพ่อใหญ่จารย์ทองจันทร์ มูลสีระ ซึ่งท่านเป็นผู้นำทางศาสนาและการทำศาสนพิธีต่างๆ เนื่องจากท่านเคยบวชเรียนมานานเมื่อสึกออกมาชาวบ้านจึงเรียกว่าจารย์ หรือพ่อใหญ่จารย์ทองจันทร์ โดยท่านเป็นผู้นำในการสร้างศาลากลางบ้าน และหลักบ้าน ที่เรียกจนถึงปัจจุบันว่าหอใหญ่ศาลา หรือหอพระอุทิศ โดยได้นิมนต์พระมาสวดมนต์ทำพิธีถึง ๗ วัด คือวัดบ้านพิมูล วัดบ้านชัยศรี วัดบ้านหนองบก (หาดทรายมูล) วัดบ้านคำใหญ่ วัดบ้านบะแต้ วัดบ้านน้ำอ้อม และวัดบ้านโนนเตาไห (วัดสว่างจันทร์ประสิทธิ์)

พ่อใหญ่จารย์ทองจันทร์ มูลสีระ ท่านเป็นผู้นำในการสร้างวัด โดยชาวบ้านได้มีมติให้ใช้ชื่อท่านมาประกอบในการตั้งชื่อวัดด้วย เรียกว่าวัดสว่างจันทร์ประสิทธิ์ หรือวัดจันทร์ประสิทธิ์ในปัจจุบัน ในตอนที่มีการสร้างบ้านเรือนนั้น มีการขุดค้นพบซาก เต่า ไท หม้อ และเศษเครื่องปั้นดินเผาต่างๆมากมายในบริเวณลำห้วยสายบาตร ซึ่งมีความชันมากของเนินดินข้างๆลำห้วยสายบาตรต่อมาจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านโนนเต่าไหสายบาตรคำคา และต่อมาเมื่อทางราชการมีการแยกหมู่บ้านและตั้งชื่อหมู่บ้านอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทางราชการบอกว่าชื่อเดิมนั้นยาวเกินไปจึงได้ตัดออกเหลือเพียงสั้นๆว่า บ้านโนนเต่าไห จนถึงปัจจุบัน

พ่อใหญ่จารย์ทองจันทร์ มูลสีระ ท่านเป็นผู้นำในการสร้างโรงเรียน ในสมัยก่อนนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเด็กผู้ชายที่ได้เรียนหนังสือ เพราะว่าโรงเรียนจะอยู่ภายในวัดโดยการบวชเรียน ซึ่งต่อมาสามารถเรียนโดยไม่ต้องบวชจึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กผู้หญิงมีโอกาสเรียนหนังสือด้วยตามความสมัครใจ โรงเรียนบ้านโนนเต่าไหเช่นกัน พ่อใหญ่จารย์ทองจันทร์ มูลสีระ ท่านได้นำชาวบ้านช่วยกันสร้างโรงเรียนอยู่ในวัดเป็นครั้งแรก มีนักเรียนประมาณ ๑๔ คน ซึ่งหนึ่งในนั้นได้แก่ เด็กชายบัวคำ โมระพัฒน์ เด็กชายบุญถม นาช้างฤทธิ์ เป็นต้น โดยวัดและโรงเรียนได้สร้างขึ้นอยู่ปากทุ่งนา ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ต่อมาจึงได้ย้ายวัดและโรงเรียนเข้ามาอยู่บริเวณวัดในปัจจุบัน และใช้ศาลากลางบ้านเป็นโรงเรียน ต่อมาเมื่อทางราชการมีงบประมาณมาก่อสร้างอาคารเรียนให้จึงได้ย้ายนักเรียนเข้าไปเรียนที่อาคารเรียน ซึ่งในปัจจุบันคือโรงเรียนโนนเต่าไหหนองแก

เมื่อมีการตั้งหมู่บ้านอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จึงได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นเป็นครั้งแรกด้วยวิธีการยื่นแบ่งกลุ่มตามร่มไม้ โดยใช้บริเวณลานวัดสว่างจันทร์ประสิทธิ์เป็นสถานที่เลือกตั้ง ซึ่งกลุ่มหนึ่งจะอยู่ใต้อันร่มต้นหมากแฉวง และอีกกลุ่มหนึ่งจะยืนอยู่ใต้อันร่มต้นโพธิ์ โดยถ้าใครต้องการให้ใครเป็นผู้ใหญ่บ้านให้เดินเข้าไปร่วมกับกลุ่มนั้น ซึ่งจะเป็นการเปิดเผยรู้ว่าใครสนับสนุนใครทันที โดยตัวแทนของทางราชการจะเป็นคนนับจำนวนว่าฝ่ายใดมีจำนวนมากกว่าจะถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผลปรากฏว่าในการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งแรกของบ้านโนนเต่าไหผู้ที่ได้รับการเลือกคือ นายประสาธ วุฒิเสน โดยมีนายชายผอง วงษ์รินยอง และนายคำ นาช้างฤทธิ์ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๒ คือ นายประสงค์ เพ็งโสภา มีนายหัดปรุรัตน์ และนายดี ทีลีนฟ้า เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๓ คือ นายเชย สิงห์สุธรรม มีนายกองนามแสง เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๔ คือ นายกอง นามแสง มีนายทวี ฆารดา นายสมหมาย ชินวูษา นางทองใบ ภู่ออนศรี นายสุวัฒน์ โนนทิง เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๕ คือ นายบุญทัน บุระพันธ์ มีนายสุวัฒน์ โนนทิง นายสัว ทองจินดา เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๖ คือ นายคำใหม่ อาษาราช มีนายชัยยะ พลศิริ นายสิริสิทธิ์ นาช้างฤทธิ์ นายอดุลย์ พบวิเศษ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งนายคำใหม่ อาษาราช ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถึง ๓ วาระ ในวาระที่ ๒ มีนายพิมพ์พา ชาวงชี นายการ วงศรีอาจ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในวาระที่ ๓ มีนายชัยยะ พลศิริ

นายเพ็ญ มন্ত্রীหาญ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้ใหญ่บ้านโนนเตาไหในปัจจุบันคือ นายสมบัติ ปรุรัตน์ มีนายประพันธ์ ฉิมมา นายจอม ภูดารัตน์ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายสมบัติ ปรุรัตน์ ผู้ใหญ่บ้านโนนเตาไห เล่าว่าในปัจจุบันบ้านโนนเตาไหได้มีการแบ่งเป็นคุ้มทั้งหมด ๔ คุ้ม แต่ละคุ้มจะมีหัวหน้าคุ้มได้แก่ คุ้มหนองหมูแสนคำ มีนายการ วงศ์ศรีอาจ เป็นหัวหน้าคุ้ม คุ้มหนองพนพัฒนา มีนางยลดา ปัชชามูล เป็นหัวหน้าคุ้ม คุ้มแสงตะวัน มีนายไพโรจิตร แก้วล้วน เป็นหัวหน้าคุ้ม คุ้มวัดจันทร์ประสิทธิ์ มีนายสนั่น จิตสม เป็นหัวหน้าคุ้ม และยังมีกลุ่มอาชีพภายในหมู่บ้านคือ กลุ่มทอเสื่ออก และกลุ่มไผทอง เพื่อรวมกลุ่มในการสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชนไว้สำหรับจำหน่ายในโอกาสต่างๆ ในด้านความเชื่อที่มีมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านโนนเตาไหจะนับถือหอพระพุทธซึ่งอยู่บริเวณศาลากลางบ้าน โดยที่ชาวบ้านเชื่อว่าหอพระพุทธจะคอยปกป้อง รักษา ให้ชาวบ้านอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข และจะมีกฎระเบียบข้อบังคับหมู่บ้าน ๑๕ ข้อ ได้แก่ ๑.ห้ามฆ่าสัตว์สี่เท้าในบริเวณหมู่บ้าน (ให้ออกไปทำที่ชายทุ่ง ป่า) ๒.ห้ามนำเนื้อสัตว์โดยไม่มีสิ่งปกปิดผ่านหออุปคุต ๓.ห้ามคนในหมู่บ้านทำงานในวันพระ (ศีลใหญ่) ๔.ห้ามนำศพที่ตายไม่ปกติ (ตายโหง) เข้ามาทำพิธีในบ้านเรือน ๕.ห้ามบ้อย (ดู ด่า สาป แข่ง) อันทำให้ผู้อื่นเสียหาย ๖.ห้ามยิงปืนในหมู่บ้าน ๗.ห้ามขนฟืน หลัว ถ่าน (ไม้แห้ง) เข้าในหมู่บ้านในวันพระ ๘.ห้ามตำข้าว สีข้าว ในวันพระ ๙.ห้ามรถบรรทุก อ้อย มัน ดิน หรืออื่นๆ ผ่านหมู่บ้านในวันพระ ๑๐. ห้ามเล่นการพนันในงานศพ หรือเทศกาลต่างๆ ในวัด ในบ้าน ๑๑.ห้ามทะเลาะวิวาทก่อความไม่สงบในงาน บุญประเพณีต่างๆ ๑๒.ห้ามยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด ๑๓.ห้ามซื้อตปลาหรือลักลอบในเขตของคนอื่น ๑๔.ห้ามทิ้งขยะตามถนน ทางเดิน ที่สาธารณะ ๑๕.การเจรจาความที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ต้องเสียค่าธรรมเนียมครั้งละ ๑๐๐ บาท หรือหากมีการฝ่าฝืนกฎ (คะลำ) ปรัดตั้งแต่ ๑๐๐ - ๑,๕๐๐ บาท หรือแล้วแต่การพิจารณาตามความเหมาะสม ซึ่งชาวบ้านโนนเตาไหเคร่งครัดกับข้อห้ามเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าจะเกิดเหตุไม่ดีแก่ผู้ที่ฝ่าฝืน (คะลำ) ในแนวคิดหนึ่งอาจเป็นกุศโลบายเพื่อให้ชาวบ้านได้รู้จักช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน เพราะในหนึ่งเดือนเราทำงานส่วนตัวที่เป็นของตนเองแล้วเมื่อถึงวันพระใหญ่จะต้องมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดหมู่บ้าน เข้าวัด เวลาจะทำกิจการงานใดๆ หรือต้องเดินทางไกลชาวบ้านโนนเตาไห จะแต่งขันธ ๕ ไปสักการะบูชาที่หอพระพุทธ เพื่อขอพรให้เกิดความเป็นสิริมงคล ในการทำการมงคล เช่น พิธีแต่งงาน พิธีบวช เพื่อความเป็นสิริมงคลจะมีการสู่พิธีขวัญก่อน นอกจากความเชื่อดังเดิมที่มีมาแล้ว ชาวบ้านโนนเตาไหยังยึดถือประเพณีทั้ง ๑๒ เดือน หรือที่เรียกว่าฮีต ๑๒ ได้แก่ บุญเข้ากรรม บุญคุณลาน บุญข้าวจี บุญผะเหวด บุญสงกรานต์หรือบุญสงน้ำ บุญบั้งไฟ บุญช้ำชะ(บุญเบิกบ้าน) บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา บุญกฐิน นอกจากนี้ยังมีประเพณีตามความนิยม เช่น วันขึ้นปีใหม่ ลอยกระทง เป็นต้น

ป้ายทางเข้าบ้านโนนเตาไห

หอพระอุทิศ

ซากเครื่องปั้นดินเผาโบราณ

บริเวณที่พบซากเครื่องปั้นดินเผา

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านโนนเตาไห

ศาลาประชาคมบ้านโนนเตาไห

ประวัติบ้านทรายงาม หมู่ที่ ๒

เดิมนั้นบ้านทรายงามคือหมู่บ้านหนึ่งในตำบลพิมูล ซึ่งเป็นหมู่ที่ ๑๒ ตำบลพิมูล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และจัดตั้งเป็นหมู่บ้านลำดับสุดท้ายของตำบลพิมูลในขณะนั้น พ่อมงคล ภู่ออนศรี เล่าว่าที่ได้ตั้งเป็นหมู่บ้านสุดท้ายเพราะเริ่มแรกไม่มีคนออกมาอยู่ ต่อมาตำบลทรายทองได้แยกออกมาจากตำบลพิมูล เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ บ้านทรายงามจึงเป็น ๑ ใน ๖ หมู่บ้านที่แยกออกมาจากตำบลพิมูลมาขึ้นกับตำบลทรายทอง โดยคนกลุ่มแรกที่เข้ามาอยู่บริเวณพื้นที่หมู่บ้านทรายงาม ได้แก่ นายชัน สีพล นายหนูกัน ภูเพชร นายใบ มูลสาระ นายประเสริฐ ศรีสุพัฒน์ นายบุญมา ชะตะ นายสนั่น แสงกล้า นายทองดี พรหมโคตร นายดร พรหมโคตร นายเวียง จันทะอุมเม่า เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวมีที่นาอยู่ภายในบริเวณนั้นจึงอาศัยเป็นที่อยู่และที่ทำกิน ชาวบ้านส่วนใหญ่ของบ้านทรายงามจะมาจากบ้านศรีสมบุญ ตำบลหนองโก อำเภอกระนวน ด้วยสาเหตุที่ว่าพื้นที่นาติดกันจึงมีการมาสร้างกระท่อมอยู่จนในที่สุดจึงได้ตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้น หลังจากได้รับการตั้งเป็นหมู่บ้านแล้วจึงมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน โดยคนแรกที่เป็นผู้ใหญ่บ้านทรายงาม คือ นายสุชัน สีพล ผู้ใหญ่บ้านคนที่สองคือ นายลำพอง สีลุนใด ผู้ใหญ่บ้านคนที่สามคือ นายอุทิศ คำชาวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านคนที่สี่คือ นายทองดี พรหมโคตร ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันคือ นายสุพรม แสงจันทร์

ในด้านความเชื่อที่มีมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านทรายงามจะนับถือหอพระธรรมอยู่บริเวณศาลากลางบ้าน ซึ่งชาวบ้านทรายงามเชื่อว่าหอพระธรรมจะคอยปกป้อง รักษา ให้ชาวบ้านทรายงามอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข เวลาทำกิจการงานใดๆ ชาวบ้านทรายงามก็จะมีการระลึกถึงบอกกล่าวอยู่เสมอ เมื่อจะเดินทางไกลก็จะนำดอกไม้ธูปเทียนมาบอกกล่าวขอพรหอพระธรรมด้วย และมีความเชื่อร่วมกันว่าในวันพระห้ามทำงาน ห้ามฆ่าสัตว์ ๔ เ้าภายในหมู่บ้าน เพราะเชื่อว่าปู่ปศุศจะไม่พอใจ ซึ่งเป็นกุศโลบายเพื่อให้ชาวบ้านได้รู้จักช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านเพราะในเดือนเราทำงานส่วนตัวที่เป็นของตนเองแล้วเมื่อถึงวันพระใหญ่จะต้องมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดหมู่บ้าน เข้าวัด ในการทำงานมงคล เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ เพื่อความเป็นสิริมงคลจะมีพิธีการสู่ขวัญ นอกจากความเชื่อดั้งเดิมที่มีมาแล้ว ชาวบ้านทรายงามยังยึดถือประเพณีทั้ง ๑๒ เดือน หรือที่เรียกว่าฮีต ๑๒ ได้แก่ บุญเข้ากรรม บุญคูณลาน บุญข้าวจี บุญผะเหวด บุญสงกรานต์หรือบุญสงรงน้ำ บุญบั้งไฟ บุญข้าสยะ บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าสาก บุญออกพรรษา บุญกฐิน นอกจากนี้ยังมีประเพณีตามความนิยม ได้แก่วันขึ้นปีใหม่อีกด้วย

ป้ายทางเข้าบ้านทรายงาม

หอพระธรรมบ้านทรายงาม

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทรายงาม

ศาลากลางบ้านทรายงาม

ลักษณะพื้นที่บ้านทรายงาม

ลักษณะบ้านเรือนบ้านทรายงาม

ประวัติบ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๓

บ้านทรายเงินเดิมนั้นเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลพิมูล คือ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลพิมูล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ แต่เมื่อได้มีการแยกออกเป็นตำบลทรายทอง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ มาบ้านทรายเงินจึงมาขึ้นกับตำบลทรายทอง โดยเป็นหมู่ที่ ๓ ตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พ่อบุญถม นาแข็งฤทธิ์ ปราชญ์ด้านพิธีกรรมทางศาสนา อายุ ๖๔ ปี พิธีกรรมทางศาสนา เล่าว่าเริ่มแรกมีคนย้ายมาอยู่เพียง ๗ คน ได้แก่ นายบุญถม นาแข็งฤทธิ์ นายคำ แก้วเกิดคำ นายสาร วงศ์ศรีอาจ นายศิริ หานุสิงห์ นายสมจันทร์ ไชยกัง นางจำปา เถโร และนายสุพจน์ ราชขมพู ซึ่งเป็นกลุ่มแรกที่ได้เข้ามาอยู่ในพื้นที่ โดยได้มีการสร้างบ้านหลังแรกช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นบ้านของนายคำ แก้วเกิดคำ และได้ทยอยสร้างบ้านของนายบุญถม นางจำปา นายศิริ นายสมจันทร์ นายสาร นายสุพจน์ ตามลำดับจนภายในหมู่บ้านมีครัวเรือนทั้งหมด ๗ หลัง ต่อมาเมื่อมีประชากรย้ายจากบ้านทรายทองเพิ่มอีก ๒ ครัวเรือน และอีกส่วนได้ย้ายออกมาจากบ้านโนนเตาไหซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่ย้ายเข้ามาอยู่บ้านทรายเงิน และได้มีการขออนุญาตตั้งเป็นหมู่บ้านในปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ แต่ในตอนนั้นยังไม่ผ่านเกณฑ์จึงยังไม่สามารถตั้งเป็นหมู่บ้านได้แต่ก็ได้ทำการขออนุญาตอยู่เรื่อยๆ จนเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๐ จึงได้รับอนุญาตจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยให้ตั้งเป็นหมู่บ้าน ซึ่งมีคณะทำงานในการดำเนินการเรื่องขอตั้งหมู่บ้านได้แก่ นายมงคล ภู่ออนศรี ซึ่งในขณะนั้นเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นายเชย สิงห์สุธรรม ในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นกำนันตำบลทรายทอง นายบุญเรียง ภูสง่า นายกอง นามแสง และนายเวียง บุญหล้า

เดิมบ้านทรายเงินนั้นมีชื่อว่าบ้านทรายทองได้เนื่องจากแยกออกจากบ้านทรายทอง แต่นายอำเภอสมิตร อุ๋นโสภา ได้กล่าวว่าบ้านทรายทองแล้วอยากตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่ให้สอดคล้องกัน จึงให้ตั้งชื่อว่าบ้านทรายเงิน และชาวบ้านจึงมีความคิดเห็นตรงกันว่าให้ใช้ชื่อว่าบ้านทรายเงินตามที่นายอำเภอสมิตร อุ๋นโสภา ตั้งให้จนถึงปัจจุบัน และได้มีการรับสมัครลงเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ โดยผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ นายการุณ เหลาหอม ได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่ทรายเงิน เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ โดยมีนายบัวคำ โมระพัฒน์ และนายสนจันทร์ โมระพัฒน์ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายสม โสนชัย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อนายการุณ เหลาหอม เกษียณอายุ จึงได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๒ และผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน คือ นายประดิษฐ์ วงศ์ศรีอาจ ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งจนครบ ๕ ปี จึงได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านทรายเงินคนใหม่เป็นคนที่ ๓ ผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน คือ นายน้อย สารศิริ ซึ่งดำรงตำแหน่งได้ ๓ ปี แต่ด้วยเกษียณอายุก่อนครบวาระ จึงได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ซึ่งเป็นคนที่ ๔ ผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน คือ นายอุดม วิชา ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านทรายเงินจนถึงปัจจุบัน

ในด้านความเชื่อที่มีมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านทรายเงินจะนับถือหอพระธรรมซึ่งอยู่บริเวณศาลากลางบ้าน ซึ่งชาวบ้านทรายเงินเชื่อว่าหอพระธรรมจะคอยปกป้อง รักษา ให้ชาวบ้านทรายเงินอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข เวลาทำกิจการงานใดๆ ชาวบ้านทรายเงินก็จะมีการระลึกถึงบอกกล่าวอยู่เสมอ เมื่อจะเดินทางไกลไปแห่งใดชาวบ้านทรายเงินจะมีการบอกกล่าวหอพระธรรมก่อนเดินทาง ในทุกวันพระจะมีการสวดมนต์ โดยผู้นำทางพิธีกรรมศาสนาหมู่บ้าน (กะจ้ำ) แต่ชาวบ้านทรายเงินจะเรียกว่า พ่อใหญ่ แม่ใหญ่ ธรรมวัตร จะเป็นผู้นำสวดที่หอพระธรรม มีจุดประสงค์เพื่อเป็นการสืบสานให้ลูกหลานถือปฏิบัติสืบต่อไป และมีความเชื่อร่วมกันว่าในวันพระห้ามทำงาน ห้ามฆ่าสัตว์ ๔ เท้าภายในหมู่บ้าน เพราะเชื่อว่าหอพระธรรมจะไม่พอใจทำให้เกิดเหตุการณ์ไม่ดีต่อผู้ที่กระทำผิด ซึ่งเป็นกุศโลบายเพื่อให้ชาวบ้านได้รู้จักช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านเพราะในหนึ่งเดือนเราทำงานส่วนตัวที่เป็นของตนเองแล้วเมื่อถึงวันพระใหญ่จะต้องมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดหมู่บ้าน เข้าวัด ในการทำการมงคล เช่น งานแต่งงาน งานบวช เพื่อความเป็นสิริมงคลจะมีการพิธีสู่ขวัญ การขึ้นบ้านใหม่ จะไม่มีการย้ายพระแม่ธรณีแต่จะทำการบอกกล่าวพระแม่ธรณี และหอพระธรรมก่อนขอยกบ้านใหม่ นอกจากความเชื่อดังเดิมที่มีมาแล้วชาวบ้านทรายเงินยังยึดถือประเพณีทั้ง ๑๒ เดือน หรือที่เรียกว่าฮีต ๑๒ ได้แก่ บุญเข้ากรรม บุญคุณลาน บุญข้าวจี บุญพะเวด บุญสงกานต์หรือบุญสงน้ำ บุญบั้งไฟ บุญข้าชะ บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา บุญกฐิน นอกจากนี้ยังมีประเพณีตามความนิยม ได้แก่ วันขึ้นปีใหม่ วันลอยกระทง อีกด้วย

รายนามผู้บริจาคที่ดินสร้างถนนสาธารณะภายในหมู่บ้านประกอบด้วย

๑.นายสี สิงห์พรม บริจาคที่ดินสร้างถนนสาธารณะ กว้าง ๘ เมตร ยาว ๔ เส้น

๒.นายทองสา ภูบุญตา กว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๑ เส้น

๓.นางก้าน สังกำพันธ์ กว้าง ๘ เมตร ยาว ๒ เส้น

รายนามผู้บริจาคที่ดินสร้างถนนสาธารณะจากบ้านทรายเงินถึงบ้านครองทรัพย์

๑.นายสุบิน นางกุล ทับทิมใส

๒.นายสวาท ศรีวิไล ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านเลิงใต้

๓.นายเจียม ศรีแฉ่ไตร

๔.นายบัว นาแข็งฤทธิ์ กว้าง ๔ เมตร ยาว ๒๕ เส้น

๕.นายสน แสนบูรณ ยาว ๕ เส้น

๖.นายสุด ประรัตน์ ยาว ๒๐ เส้น

๗.นายบัวคำ โมระพัฒน์ ๒ งาน

ป้ายทางเข้าบ้านทรายเงิน

หอพระธรรมบ้านทรายเงิน

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทรายเงิน

ลานเอนกประสงค์บ้านทรายเงิน

ลักษณะบ้านเรือนบ้านทรายเงิน

ศาลากลางบ้านทรายเงิน

ประวัติบ้านครองทรัพย์ หมู่ที่ ๔

บ้านครองทรัพย์ เดิมชื่อชาวบ้านเรียกว่าบ้านหนองคลอง เดิมเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่อยู่ภายใต้การปกครองของตำบลพิมูล หมู่ที่ ๘ เมื่อได้มีการแยกตำบลทรายทองออกมาเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ บ้านครองทรัพย์จึงแยกออกมาขึ้นกับตำบลทรายทอง และเริ่มจัดตั้งให้เป็นหมู่บ้านเมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๒๖ แต่ได้รับการจัดตั้งให้เป็นหมู่บ้านตามกฎหมายหมายเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๘ ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อจากบ้านหนองครองเป็นชื่อบ้านครองทรัพย์ โดยมีที่มาจากชาวบ้านเห็นว่าภายใต้ตำบลซึ่งหมู่บ้านใกล้เคียงมักตั้งชื่อเป็น เงิน ทอง ดังนั้นจึงตั้งหมู่บ้านใหม่ว่าบ้านครองทรัพย์จะได้แปลว่ารวมเอาเงินเอาทองทั้งหมด ซึ่งกลุ่มคนกลุ่มแรกที่ได้เข้ามาอยู่ภายในพื้นที่ได้แก่ นายอ่อน ปรุรัตน์ นายเคน ชัยพิมูล นายประยงค์ ขาวศรี นายเวียง บุญหล้า นายสำลี นาพลเทพ นายสุระ มาจันทร์ นายสุข มาจันทร์ นายจันทร์ นาพลเทพ นายกาย ไชยเนตร นายสำลี โคตรสีลา นายบัวลอย ทองเดือน นายสุวิทย์ ศรีชมชื่น นายผิว มรมิ่ง นายบัว อัดแสน ซึ่งมีนายอ่อน ปรุรัตน์ เป็นผู้เริ่มต้นจัดตั้ง สาเหตุเนื่องมาจากกลุ่มคนดังกล่าวมีที่นา ที่ไร่ อยู่บริเวณหมู่บ้านคลองทรัพย์จึงมีการสร้างกระท่อม ที่พักอยู่ตรงที่ทำกินของตน ต่อมาเมื่อมากขึ้นจึงรวมตัวเพื่อขอให้จัดตั้งเป็นหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ของบ้านคลองทรัพย์จะย้ายมาจากบ้านพิมูล บ้านหาดทรายมูล บ้านโนนเตาไห บ้านหนองแก หลังจากมีการประกาศให้บ้านคลองทรัพย์เป็นหมู่บ้านแล้วจึงมีการรับสมัครลงเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้น แต่เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ย้ายมาจากหมู่บ้านเดิมแต่ยังไม่ได้ย้ายชื่อตามทะเบียนบ้าน จึงมีคนสามารถลงคะแนนเสียงได้เพียง ๑๔ คน และมีผู้ลงรับสมัครเลือกผู้ใหญ่บ้าน ๓ คนได้แก่ นายเคน ชัยพิมูล นายเวียง บุญหล้า นายบัวลอย ทองเดือน แต่มีเพียงนายเวียง บุญหล้า คนเดียวที่มีคุณสมบัติครบจึงได้เป็นผู้ใหญ่บ้านคลองทรัพย์โดยไม่ต้องมีการแข่งขันกัน และเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๘ ในขณะนั้นมีอายุ ๒๗ ปี จนเมื่อนายเวียง บุญหล้าได้ลาออกจากการเป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ จึงได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ โดยมีผู้ลงสมัครรับเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๓ คน ได้แก่ นายประเสริฐ อาชาราช นายสุวิทย์ ศรีชมชื่น นายไพรวรรณ ประชุมชัย ซึ่งผลปรากฏว่านายประเสริฐ อาชาราช ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านคลองทรัพย์คนที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๓ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ และได้รับการเลือกเป็นกำนันตำบลทรายทองเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน

ชาวบ้านครองทรัพย์ส่วนมากจะนับถือศาสนาพุทธ เมื่อมีการสร้างวัดประจำหมู่บ้านขึ้น (วัดดงมณี) จึงมีผู้บริจาคที่ดินเพื่อใช้ก่อสร้างวัด ได้แก่ นายเคน ชัยพิมูล นายพันธ์ แก้วเวียงคุณ นายจันทร์ พลภักดี นายบุญทัน พลภักดี และในด้านความเชื่อที่มีมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านคลองทรัพย์อีกอย่างคือ หอพระธรรม ซึ่งอยู่บริเวณศาลากลางบ้านโดยที่ดินบริเวณศาลากลางบ้าน นายทองสุข เป็นผู้บริจาคให้จำนวน ๑ ไร่ ซึ่งชาวบ้านคลองทรัพย์เชื่อว่าหอพระธรรมจะคอยดูแล รักษา ปกป้องให้ชาวบ้านอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข เวลาทำกิจการงานใดๆ ชาวบ้านครองทรัพย์ก็จะมีการระลึกถึงบอกกล่าวอยู่เสมอ เมื่อจะมี

การเดินทางไกลชาวบ้านคลองทรัพย์จะมีการเตรียมรูป เทียน ดอกไม้ ไปกราบไหว้บอกแก่หอพระธรรม เพื่อให้คุ้มครองเวลาเดินทาง และมีความเชื่อร่วมกันว่าในวันพระห้ามทำงาน ห้ามฆ่าสัตว์ ๔ เท้าภายในหมู่บ้าน เพราะเชื่อว่าจะเกิดเหตุไม่ดีขึ้น ซึ่งเป็นกุศโลบายเพื่อให้ชาวบ้านได้รู้จักช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน เพราะในหนึ่งเดือนเราทำงานส่วนตัวที่เป็นของตนเองแล้วเมื่อถึงวันพระใหญ่จะต้องมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดหมู่บ้าน เข้าวัด ในการทำกรรมมงคล เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ เพื่อความเป็นสิริมงคลจะมีพิธีสู่วัฏก่อน นอกจากความเชื่อดังเดิมที่มีมาแล้วชาวบ้านคลองทรัพย์ยังยึดถือประเพณีทั้ง ๑๒ เดือน หรือที่เรียกว่าฮีต ๑๒ ได้แก่ บุญเข้ากรรม บุญคุณสถาน บุญข้าวจี บุญพะเหวด บุญสงกรานต์หรือบุญสงรงน้ำ บุญบั้งไฟ บุญข้าฮะ บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา บุญกฐิน นอกจากนี้ยังมีประเพณีตามความนิยม ได้แก่วันขึ้นปีใหม่ ลอยกระทง เป็นต้น

ป้ายทางเข้าบ้านคลองทรัพย์

ที่ทำการกำนันตำบลทรายทอง

ศาลากลางบ้านคลองทรัพย์

ลักษณะบ้านเรือนบ้านคลองทรัพย์

หอพระธรรมบ้านคลองทรัพย์

ลานเอนกประสงค์บ้านคลองทรัพย์

ประวัติหมู่บ้านทรายทอง

นายบุญถม นาแข็งฤทธิ์ ปราชญ์ด้านพิธีกรรมทางศาสนา อายุ ๖๔ ปี เล่าถึงประวัติการก่อตั้งบ้านทรายทองว่า สมัยก่อนบ้านทรายทองเป็นหมู่ที่ ๕ ของตำบลพิมูล เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ ตำบลทรายทองได้แยกออกมาจากตำบลพิมูล บ้านทรายทองจึงได้แยกตัวออกมาด้วย และได้เป็นหมู่ที่ ๕ ของตำบลทรายทอง โดยมีเรื่องเล่าจากคนเฒ่าคนแก่สืบทอดต่อกันมาว่า สมัยก่อนจะมีลำห้วยทรายที่ไหลลงมาจากสันเนินด้านทิศเหนือของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นระยะทางประมาณ ๔ - ๕ กิโลเมตร คนเฒ่าคนแก่เล่าว่าเป็นที่อยู่ของผีโป่ง (ผีลากไหเงินไหลทอง ไปหลบซ่อน) พอถึงฤดูฝนน้ำฝนที่ไหลลงมาจะพัดเอาทรายที่มีลักษณะออกสีเหลืองทอง และสีขาววาววับยามกระทบกับแสงแดดทั้งในตอนเช้าและตอนบ่ายของทุกวัน มองดูแล้วคล้ายกับสีของทองคำซึ่งเป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมาเรื่อยๆจนเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านทรายทอง จนถึงปัจจุบัน

พ่อบุญถม นาแข็งฤทธิ์ ได้เล่าว่าในการตั้งบ้านทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์นั้น ได้ชื่อว่าเป็นการตั้งหมู่บ้านที่แปลก พิสดาร มหัศจรรย์หมู่บ้านหนึ่งของประเทศก็ว่าได้ เนื่องจากได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งเป็นหมู่บ้านโดยที่ยังไม่มีหมู่บ้าน หรือแม้แต่บ้านสักหลังก็ยังไม่มี สาเหตุมาจากพี่น้องไม่เชื่อว่า จะได้รับอนุมัติจากกรมการปกครองให้จัดตั้งเป็นหมู่บ้านรวดเร็วขนาดนี้ พ่อบ้านทรายทองประกาศเป็นหมู่บ้านทางอำเภอจึงประกาศวันเลือกผู้ใหญ่บ้านตามมา เมื่อคณะกรรมการผู้ดำเนินงานเห็นว่าภายในหมู่บ้าน ยังไม่มีบ้านเรือนจึงประวิงเวลา โดยเหตุการณ์นี้พ่อมงคล ภู่ออนศรี เล่าว่าวันนั้นมีหนึ่งภรรยาพนตรมาฉาย เรื่องนรกบนดิน พ่อมงคล ภู่ออนศรี จึงถือโอกาสที่คนมาดูภาพยนตร์จำนวนมากประกาศให้ พ่อ แม่ พี่ น้อง ประชาชนที่อยู่ตามหัวไร่ปลายนานำกระท่อมของตนเองเข้ามาปลูกภายในหมู่บ้าน เพื่อให้มีครัวเรือนจริงและสามารถเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ โดยเหตุการณ์นี้ใช้เวลาเพียงสิบวัน นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากคุณตาสอน ชินแสง ได้บริจาคที่ดินซึ่งเป็นที่ไร่ของตนให้ปลูกสร้างโรงเรียน นายส่วย พานูรัตน์ บริจาคที่ดิน ๑ ไร่ เพื่อสร้างศาลากลางบ้าน นายฮวด ชินแสง บริจาคที่ดินเพื่อเป็นหนองสาธารณะประโยชน์ ๑๒ ไร่ นายบุญถม ศรีบุญทัน บริจาคที่ดินเพื่อใช้เป็นทางเข้า ออก วัด ช่วงสามแยก และได้รับความอนุเคราะห์จากคุณยายเต๋อย ไชยเนตร คุณตาทองใบ โมระพัฒน์ และคุณตาพิมพ์ สิงห์สุธรรม บริจาคที่ดินจำนวน ๔ ไร่เพื่อสร้างวัดปัจจุบันคือ วัดศรีนวลทรายทอง - ทรายเงิน ตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

พ่อบุญถม นาแข็งฤทธิ์ ได้เล่าต่อว่าพื้นที่บริเวณบ้านทรายทองเป็นพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล จนเมื่อประมาณปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ , ๒๕๑๕ ได้มีประชาชนมาบุกเบิกสร้างถางพงทำไร่ทำนา ไร่ มาจนกระทั่งปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ พื้นที่ป่าสงวนรกร้างก็กลายเป็นพื้นที่ไร่นามีผู้คนเข้ามาอาศัยทำมาหาทำไร่ทำนา เพิ่มมากขึ้น จึงเกิดความคิดตั้งเป็นหมู่บ้าน โดยการนำของนายเซย สิงห์สุธรรม นายสายทอง มีทอง นายทองสอ นาแข็งฤทธิ์ นายส่วย พานูรักษ์ นายบุญศรี ศรีบุญเรือง นายเบย สิงห์สุธรรม

นายเหวย สิงห์สุธรรม นายสมาน อาชาราช นายสี สิงห์พรม นายใบ โมระพัฒน์ นายดาว แก้วพรม เป็นต้น สาเหตุที่กลุ่มคนดังกล่าวมีความคิดก่อตั้งเป็นหมู่บ้านเนื่องจากอยู่ไกลจากหมู่บ้านเดิมคือ บ้านโนนเตาไห ประกอบกับการสัญจรไปมาลำบากไม่สะดวก ยิ่งฤดูฝนต้องลุยน้ำโคลน หน้าแล้งต้องลุยทราย ซึ่งนับว่าลำบากมากในเวลานั้น นายเซย สิงห์สุธรรม จึงประสานไปยังสภาตำบลพิบูล โดยมีนายบุญเลี้ยง ภูสง่า และนายมงคล ภูอ่อนศรี เป็นคณะดำเนินงานเพื่อจัดตั้งหมู่บ้าน ก่อนจะมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านทางอำเภอได้ให้นายอภิชาติ ทวีโกศา ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคงในขณะนั้นมาตรวจว่ามีบ้านเรือนอยู่จริงหรือไม่ เมื่อนายอภิชาติ ทวีโกศา ได้มาถึงพื้นที่ถึงกับตลึงเนื่องจากยังไม่มีบ้านเรือนแม้แต่หลังคาเดียว ทางคณะทำงานจึงได้พูดคุยทำความเข้าใจกับปลัดอภิชาติ ทวีโกศา ขอขยายเวลาเพื่อทำการย้ายกระท่อม (เถียงนา) ของชาวบ้านที่อยู่ตามหัวไร่ปลายนามาปลูกไว้ภายในหมู่บ้านให้เป็นกลุ่มเป็นก้อน ด้วยความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันของชาวบ้านได้ทำการสร้างชุมชนขึ้นโดยใช้เวลาเพียงสิบวัน เมื่อถึงเวลาที่เจ้าหน้าที่ทางอำเภอเข้ามาตรวจสอบอีกครั้ง โดยมีปลัดอำเภอนายประเสริฐ ม้วยแก้ว นายอภิชาติ ทวีโกศา นายสาคร เกินมงคล และอาสาสมัครรักษาพื้นที่ในเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (อส.) เป็นผู้ออกมาตรวจสอบ เมื่อปลัดทั้งสามท่านมาถึงมองเห็นสภาพหมู่บ้านต่างก็แปลกใจเป็นอย่างมาก ซึ่งต่างกับการมาตรวจสอบเมื่อครั้งก่อน อีกทั้งยังดีใจกับประชาชนอีกด้วย จนท่านปลัดประเสริฐ ม้วยแก้ว เอ่ยว่า บ้านผีหรือบ้านคน

เมื่อถึงกำหนดวันเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน หม่อมหลวงจุลกะ งอนรด (นายอำเภอห้วยเม็กในขณะนั้น) ได้ออกมาเป็นประธานในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีผู้สมัครเพียงคนเดียวคือ นายเซย สิงห์สุธรรม (ปัจจุบันท่านบวชเป็นพระภิกษุ) จึงมีผลว่านายเซย สิงห์สุธรรม ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านทรายทองคนแรก และยังเป็นกำนันตำบลทรายทองคนแรกอีกด้วย หลังจากนั้นนายเซย สิงห์สุธรรมเกษียณ ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ หมู่บ้านทรายทองได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในครั้งนี้มีผู้รับสมัครเลือกตั้ง ๒ คน คือ นายจันทร์ สิงห์สุธรรม และนายสมาน อาชาราช ผลปรากฏว่านายจันทร์ สิงห์สุธรรม ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านทรายทองคนที่ ๒ จนเมื่อครบวาระดำรงตำแหน่ง ๔ ปี จึงได้มีการเลือกตั้งอีกครั้งซึ่งนายจันทร์ สิงห์สุธรรม ก็ได้รับการเลือกตั้งอีกเป็นสมัยที่ ๒ หลังจากนั้นจึงได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านทรายทองในปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีผู้สมัครรับการเลือกตั้ง ๒ คน คือ นายสุธน สมศรีสุข และนายจำเนียร กลางจันทา ผลปรากฏว่านายจำเนียร กลางจันทา ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๓ ของหมู่บ้านทรายทอง และผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันคือ นายจันทร์ สิงห์สุธรรม

ในด้านความเชื่อที่มีมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านทรายทองจะนับถือหอพะพุทธซึ่งอยู่บริเวณศาลากลางบ้าน ซึ่งชาวบ้านทรายทองเชื่อว่าหอพะพุทธจะคอยปกป้อง รักษา ให้ชาวบ้านอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขเวลาทำกิจการงานใดๆ ชาวบ้านทรายทองก็จะมีการระลึกถึงบอกกล่าวอยู่เสมอ และมีความเชื่อร่วมกันว่าในวันพระห้ามทำงาน ห้ามฆ่าสัตว์ ๔ แท้ภายในหมู่บ้าน เพราะเชื่อว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่ดีขึ้น

ซึ่งแนวคิดหนึ่งอาจจะเป็นกุศโลบายเพื่อให้ชาวบ้านได้รู้จักช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านเพราะในหนึ่งเดือนเราทำงานส่วนตัวที่เป็นของตนเองแล้วเมื่อถึงวันพระใหญ่จะต้องมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดหมู่บ้าน เข้าวัดปฏิบัติธรรม ในการทำการมงคล เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ เพื่อความเป็นสิริมงคลจะมีพิธีสู่ขวัญก่อน นอกจากความเชื่อดั้งเดิมที่มีมาแล้วชาวบ้านโนนเตาไทย์ยังยึดถือประเพณีทั้ง ๑๒ เดือน หรือที่เรียกว่าฮีต ๑๒ ได้แก่ บุญเข้ากรรม บุญคุณลาน บุญข้าวจี บุญพะเหวด บุญสงกานต์ หรือบุญสงน้ำ บุญบั้งไฟ บุญซำฮะ บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา บุญกฐิน นอกจากนี้ยังมีประเพณีตามความนิยม ได้แก่ วันขึ้นปีใหม่ งานลอยกระทง เป็นต้น

ป้ายทางเข้าบ้านทรายทอง

หอพระพุทธรูปบ้านทรายทอง

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทรายทอง

สุขศาลาบ้านทรายทอง

ลานเอนกประสงค์บ้านทรายทอง

ลักษณะบ้านเรือนบ้านทรายทอง

ประวัติบ้านหนองแก

บ้านหนองแก ได้ตั้งชื่อหมู่บ้านจากหนองเก่าภายในหมู่บ้านซึ่งชาวบ้านเรียกหนองนี้ว่า หนองแก ในสมัยขึ้นกับตำบลพิมูลบ้านหนองแก เป็นหมู่ที่ ๖ ของตำบลพิมูล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ ตำบลทรายทองได้แยกออกจากตำบลพิมูล บ้านหนองแกจึงได้มาขึ้นกับตำบลทรายทอง และเป็นหมู่ที่ ๖ ของตำบลทรายทอง นายพันธ์ จิตรสม อดีตผู้ใหญ่บ้านหนองแก อายุ ๖๓ ปี เล่าว่าเดิมนั้นบ้านหนองแกเป็นบ้านเดียวกันกับบ้านโนนเตาไห เรียกว่า บ้านเตาไห-หนองแก เนื่องจากจำนวนประชากรและครัวเรือนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ บ้านเตาไห-หนองแกจึงได้แบ่งออกเป็น ๒ หมู่บ้านคือ บ้านโนนเตาไห และบ้านหนองแก โดยได้แบ่งเขตถนนบริเวณหอพระอุทิศทางทิศเหนือและทิศใต้ มีนายบุญเลี้ยง ภูสง่า เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกจนถึงปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ จึงได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ซึ่งเป็นคนที่สองและผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคือ นายพันธ์ จิตรสม ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่วันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เมื่อนายพันธ์ จิตรสมเกษียณจึงได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ซึ่งเป็นคนที่สามคือ นายประพันธ์ อาษาราช ได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน และได้มีผู้บริจาคที่ดินเพื่อเป็นถนนใช้สัญจร ได้แก่ นายเชย สิงห์สุธรรม ได้บริจาคที่ดินสร้างถนนช่วงบ้านหนองแกไปบ้านศรีสมบุญ นายคำ นาแจ้งฤทธิ์ นายดี โมระพัฒน์ ได้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างถนนจากบ้านหนองไปบ้านเดชอุดม นายพันธ์ จิตรสม ได้บริจาคที่ดินทางไปหนองแก บ้านหนองแกมีอาณาเขตทิศตะวันออก ติดกับ บ้านเดชอุดม ตำบลพิมูล ทิศตะวันตก ติดกับ บ้านศรีสมบุญ ตำบลหนองโก ทิศใต้ ติดกับ บ้านพิมูล ตำบลพิมูล ทิศเหนือ ติดกับ บ้านโนนเตาไห ตำบลทรายทอง ชาวบ้านหนองแกจะตั้งบ้านเรือนรวมกันเป็นกลุ่ม ปลูกบ้านเรือนใกล้ชิดกัน บริเวณรอบๆ หมู่บ้านเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่นิยม ปลูกข้าว ไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง ยางพารา และมีการประกอบอาชีพค้าขายรับราชการ เป็นส่วนน้อย มีกลุ่มอาชีพภายในหมู่บ้านคือกลุ่มทอผ้าขาวม้าโดยมีนางทองแดง อาษาราช เป็นประธานกลุ่ม การปกครองภายในหมู่บ้านจะแยกออกเป็นคุ้มจำนวน ๔ คุ้มได้แก่ คุ้มตะวันยอแสง มีนายหมื่น อัยจักร เป็นหัวหน้าคุ้ม คุ้มตะวันลับฟ้ามีนายสุริยันต์ ภูสีดิน เป็นหัวหน้าคุ้ม คุ้มสายบาตรพัฒนา มีนายทองใบ วรณรัตน์ เป็นหัวหน้าคุ้ม คุ้มพลังธรรม มีนายสำเนียง นาพลเทพ เป็นหัวหน้าคุ้ม สภาพสังคมและวัฒนธรรม มีวิถีในการดำเนินชีวิตชีวิตแบบเรียบง่าย รักสงบ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบพี่น้องในเครือญาติ ยังมีความนับถือผู้อาวุโส ยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณี มีจิตใจโอบอ้อมอารี นับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลัก และอีกความเชื่อหนึ่งที่ชาวบ้านหนองแกยังให้ความนับถือเป็นอย่างมากคือ หอพระอุทิศซึ่งอยู่ที่ศาลากลางบ้าน ชาวบ้านหนองแกเชื่อว่าหอพระอุทิศจะปกป้อง รักษาหมู่บ้านให้เกิดความสงบร่มเย็น โดยยังมีความเชื่อว่าจะต้องหยุดทำงานในทุกวันพระ เพราะเชื่อว่าถ้าผู้ใดทำงานในวันพระหอพระพุทธจะไม่พอใจอาจเกิดเหตุไม่คาดฝัน ซึ่งเป็นกุศโลบายให้ชาวบ้านได้ไปวัดทำบุญ ช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน เกือบกวาดบ้านเรือนให้สะอาดน่าดู ความเชื่อเรื่องการตายชาวบ้านหนองแกเชื่อว่าถ้ามีคนตายผิดปกติจะไม่ให้นำศพเข้ามาในบ้านให้นำไปไว้ที่วัดเลย ความเชื่อเรื่องห้ามฆ่าสัตว์ ๔ เท้าในวันพระภายในหมู่บ้าน และยังมีความเชื่อและให้ความเคารพเกี่ยวกับปู่หนองแก (ดอนปู่ตา) ซึ่งอยู่บริเวณทางเข้าหมู่บ้าน โดยชาวบ้านหนองแกมีความเชื่อว่ปู่หนองแกเป็นกะเจ้าเก่าตั้งแต่สมัยก่อนจะคอยดูแลรักษาหมู่บ้านให้ผู้ที่

เคารพ กราบไหว้ เจริญรุ่งเรือง ร่มเย็นเป็นสุข โดยจะมีการทำบุญเลี้ยงปูหนองแกในช่วงหลังสงกรานต์ (หลังจากบุญหนองแค บ้านน้ำอ้อม ต่อมาคือบุญบ้านหนองแก) หลังจากนั้นจึงมาทำบุญเบิกบ้าน นอกจากนี้บ้านหนองแกยังมีขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาเป็นประจำตลอดทั้ง ๑๒ เดือน เรียกว่าฮีต ๑๒ ได้แก่ บุญเข้ากรรม บุญคุณลาน บุญข้าวจี บุญพะเวด บุญสงกานต์หรือบุญสร่งน้ำ บุญบั้งไฟ บุญซำชะ บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา บุญกฐิน นอกจากประเพณีตามฮีต ๑๒ แล้ว ชาวบ้านหนองแกยังมีประเพณีตามความนิยมได้แก่วันขึ้นปีใหม่ วันที่ ๓๐ ธันวาคม จัดที่ศาลากลางบ้านหนองแก วันที่ ๓๑ ธันวาคม ถึงวันที่ ๑ มกราคม บ้านโนนเตาไห และบ้านหนองแก จะจัดงานร่วมกันที่ศาลาพระอุปคุต

ป้ายทางเข้าบ้านหนองแก

หอพระพุทธรูปบ้านโนนเตาไหหนองแก

ศาลปูหนองแก

หนองแก

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหนองแก

ศาลากลางบ้านหนองแก

ประวัติวัดจันทร์ประสิทธิ์

พระอธิการคำพันธ์สุธัมโม

คติธรรม

ผู้ประพาศธรรมย่อมอยู่เป็นสุข

วัดจันทร์ประสิทธิ์ บ้านโนนเตาไห เป็นวัดในสังกัดมหานิกาย ตั้งขึ้นเป็นที่พักสงฆ์เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๖ ตามคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่เดิมนั้นวัดจันทร์ประสิทธิ์ชื่อว่าสำนักสงฆ์สว่างจันทร์ประสิทธิ์ โดยที่มาของชื่อวัดได้ตั้งตามชื่อของ พ่อใหญ่จารย์ทองจันทร์ มูลสีระ ซึ่งเป็นคนกลุ่มแรกที่เข้ามาอยู่ที่บ้านโนนเตาไห โดยนายสุด นาค้างฤทธิ์ เป็นผู้บริจาคที่ดิน จำนวน ๕ ไร่ ๓ งาน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านให้เพื่อเป็นที่พักสงฆ์ซึ่งตั้งอยู่ผากทุ่งออกไปบริเวณด้านหลังของวัดในปัจจุบัน โดยผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่า ในสมัยนั้นภายในวัดจันทร์ประสิทธิ์จะมีกุฏิพระ และศาลาอยู่เพียง ๒ หลัง ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และใช้สถานที่ภายในวัดเป็นโรงเรียนในสมัยนั้นด้วย แต่ด้วยเหตุผลที่ว่าพื้นที่บริเวณวัดเดิมตั้งอยู่ลึกเข้าไปต้องเดินผ่านทุ่งนาทางเข้าไม่ดี อีกทั้งมีคลองน้ำไหลผ่านจึงทำให้สัญจรลำบากเมื่อเวลาญาติโยม เข้าไปทำบุญ และเวลาที่นักเรียนจะเดินทางไปเรียนหนังสือ จึงได้มีการแลกเปลี่ยนที่ดินบริเวณวัดในปัจจุบันกับที่ดินวัดเดิม โดยได้ย้าย กุฏิ ศาลาหลังเดิม มาตั้งที่บริเวณวัดในปัจจุบันด้วย ช่วงแรกที่ย้ายมายังใช้บริเวณวัดเป็นโรงเรียนเพื่อสอนหนังสือ แต่ต่อมาทางราชการได้เข้ามาสร้างโรงเรียนบ้านโนนเตาไหหนองแกขึ้น จึงได้ย้ายนักเรียนทั้งหมดออกไปเรียนที่โรงเรียนโนนเตาไหหนองแกในปัจจุบัน พ่อพันธ์ จิตรสม เล่าว่าสำนักสงฆ์สว่างจันทร์ประสิทธิ์ได้ตกสำรวจในการจัดตั้งเป็นวัดในปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ แต่ด้วยจิตศรัทธาของพุทธศาสนิกชนเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ จึงได้ดำเนินการขอให้จัดตั้งสำนักสงฆ์สว่างจันทร์ประสิทธิ์เป็นวัดอย่างถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย โดยมีนายพันธ์ จิตรสม และนายคำใหม่ อาษาราช เป็นผู้ดำเนินการในด้านต่างๆ จนเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๗ กรมการศาสนาจึงได้ประกาศให้สำนักสงฆ์สว่างจันทร์ประสิทธิ์เป็นวัดโดย

สมบูรณถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย และได้เปลี่ยนชื่อจากสำนักสงฆ์สว่างจันทร์ประสิทธิ์เป็นวัดจันทร์ประสิทธิ์จนถึงปัจจุบัน

วัดจันทร์ประสิทธิ์เป็นวัดเก่าแก่ของหมู่บ้าน จะมีพระสงฆ์มาจำพรรษาที่วัดไม่ขาดตั้งแต่สมัยก่อน โดยที่วัดจันทร์ประสิทธิ์จะมีพระสงฆ์ที่เป็นเจ้าสำนักสงฆ์ และเจ้าอาวาสคอยดูแลปกครองวัดจากอดีตจนถึงปัจจุบันตามลำดับ ได้แก่ รูปที่ ๑ หลวงปู่อ่อน ท่านมาจากบ้านนาเชือก รูปที่ ๒ อาจารย์มั่น อันละคร รูปที่ ๓ หลวงปู่ผู้ รูปที่ ๔ ปู่อิน อาชาราช รูปที่ ๕ พระทองใบ ฐาวโร รูปที่ ๖ อาจารย์บุตดี มังครุตร รูปที่ ๗ อาจารย์ผัน ธรรมชโร รูปที่ ๘ อาจารย์บุญถม ฐานะโว รูปที่ ๙ อาจารย์สุจิตโต รูปที่ ๑๐ อาจารย์รอด ปภัสโร รูปที่ ๑๑ หลวงปู่สิงห์ รูปที่ ๑๒ หลวงปู่หวัน รูปที่ ๑๓ พระอธิการคำพันธ์สุธัมโม เป็นเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละช่วงยุคสมัยของแต่ละรูปได้มีการสร้างศาสนสถานต่างๆขึ้นภายในบริเวณวัด ได้แก่ กุฏิ ๖ หลัง ศาลาการเปรียญหลังเก่า ๑ หลัง ห้องน้ำ ๕ หลัง ประตู่ช่องทางเข้าวัด ๒ ด้าน หอระฆัง โบสถ์ ๑ หลัง ปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ วัดจันทร์ประสิทธิ์ดำเนินการก่อสร้างศาลาการเปรียญหลังใหม่ชื่อศาลาจันทร์นิมิตรสามัคคีธรรมแล้วเสร็จ และจะได้มีการฉลองศาลาการเปรียญในวันที่ ๒๓ - ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

บริเวณฟากทุกที่เคยเป็นวัดเดิม

ศาลาการเปรียญไม้หลังเก่า

กุฏิสงฆ์

กุฏิสงฆ์

ศาลาการเปรียญจันทรนิมิตรสามัคคีธรรม

สิม หรือ อุโบสถ

พระประธานในศาลาการเปรียญ
จันทรนิมิตรสามัคคีธรรม

พระประธานในศาลาการเปรียญไม้หลังเก่า

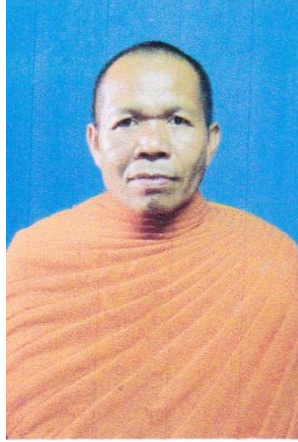

ภาพวาดในศาลาการเปรียญ
จันทรนิมิตรสามัคคีธรรม

ญาติโยมมาทำบุญตอนเช้า

ประวัติสำนักสงฆ์ดงมณี

หลวงปู่ล้วน กตธัมโม

คติธรรม หลวงปู่ล้วน กตธัมโม

สามัคคี สามัคคานัง อุปปตังติ

ความสามัคคี เป็นปัจจัยใต้แห่งความสำเร็จ มีความรักใคร่สามัคคี ตามจารีตประเพณีแต่โบราณ รักษาวัฒนธรรมที่ดี มาเพื่อประกอบสืบทอดให้ลูกหลานสืบสานประเพณี มีการอุปถัมภ์คำชูรักษาดูแลซึ่งกันและกัน จะได้มีการช่วยเหลือเพื่อความสงบสุข จะได้เกิดความสามัคคี เพื่อรักษาซึ่งมีการปกครองปู่ย่าพ่อแม่ปกครองลูกหลานสืบทอดในใจ

ประวัติสำนักสงฆ์ดงมณี เป็นสำนักสงฆ์ในสังกัดมหานิกาย เดิมพื้นที่บริเวณสำนักสงฆ์เป็นพื้นที่การเกษตรใช้ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย ของนายเคน ซึ่งได้บริจาคที่ดิน จำนวน ๖ ไร่ ก่อตั้งเมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๒๔ อยู่ทางทิศใต้ของหมู่บ้านครองทรัพย์ ตำบลทรายทอง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดกาฬสินธุ์ หลวงปู่ล้วนได้เล่าว่าการตั้งชื่อสำนักสงฆ์ดงมณีมาจากคำว่ามณีแปลว่าแก้ว ๙ ประการ และลักษณะพื้นที่เป็นป่าดง จึงนำเอาทั้งสองอย่างมารวมกันเป็นคำว่า ดงมณี และใช้เป็นชื่อสำนักสงฆ์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมีเจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๑ คือ หลวงปู่ปอ ถาวโร เจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๒ คือ หลวงปู่คำพันธ์ ไชยพิมูล เจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๓ คือ หลวงปู่ลอด ปภัสสโร เจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๔ คือ หลวงปู่ณา เจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๕ คือ หลวงปู่หุย เจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๖ คือ หลวงปู่สีโห เจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๗ คือ หลวงปู่ลอด เจ้าสำนักสงฆ์รูปที่ ๘ คือ หลวงพ่อดาวเรือง และเจ้าสำนักสงฆ์รูปปัจจุบันคือ หลวงปู่ล้วน กตธัมโม

สำนักสงฆ์ดงมณี ในปัจจุบันมีพระสงฆ์อยู่ ๓ รูป และสามเณร ๑ รูป หลวงปู่ล้วน พระภิกษุสามเณร ตลอดจนอุบาสก อุบาสิกา จากทั้งใกล้ไกล และผู้มีจิตศรัทธาได้ช่วยกันทำนุบำรุงศาสนา จนสามารถก่อสร้างศาสนสถานภายในวัดในแต่ละช่วงได้แก่ ปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ ได้มีการสร้างศาลาการเปรียญหลังแรกขึ้น ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ ได้สร้างหอระฆังหลังแรก ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้สร้างศาลาโรงครัว และกุฏิเพิ่มในปัจจุบันมีกุฏิภายในวัดทั้งหมด ๔ หลัง ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้ก่อสร้างศาลาการเปรียญหลังใหญ่พร้อมทั้งปลูกต้นยางนาภายในบริเวณวัด ปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ ได้ก่อสร้างหอระฆังหลังใหม่ ศาลาพักญาติ ห้องน้ำและซุ้มประตูทางเข้าวัด ซึ่งเป็นถื่น และผ้าป่าที่พุทธศาสนิกชนตำบลทรายทอง และผู้มีจิตศรัทธาจากอื่นทำมาทอดถวายอยู่เป็นประจำ

ด้วยสำนักสงฆ์ดงมณีเป็นศูนย์รวมจิตใจของหมู่บ้านเมื่อถึงวันสำคัญ และเทศกาลต่างๆ หลวงปู่ล้วน กตธัมโม ได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรมในทุกวันพระเพื่อให้อุบาสก อุบาสิกา ได้เข้าวัดมาปฏิบัติธรรมฝึกจิตให้เกิดสมาธิ ในช่วงวันขึ้นปีใหม่ของทุกๆปีจะมีการสวดมนต์ข้ามปีซึ่งถือว่าใครที่ได้มาเข้าร่วมจะเป็นสิริมงคลแก่ตนเองตลอดทั้งปี และประเพณีตามฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ ที่เกี่ยวข้องเช่น เข้าพรรษา ออกพรรษา โดยได้ปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ซุ้มประตูทางเข้าวัดดงมณี

หอระฆังหลังเก่า และหอระฆังหลังใหม่

ศาลาการเปรียญ

กุฎิสงฆ์

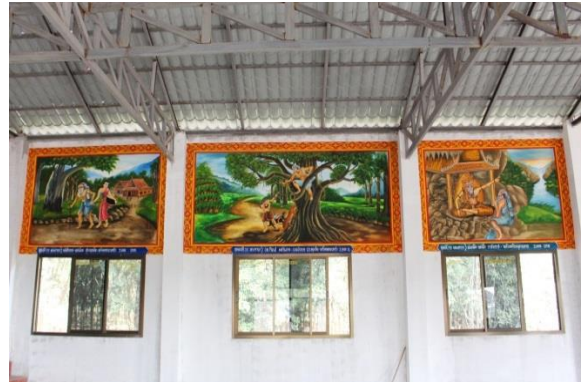
ศาลาโรงครัว

ศาลาการเปรียญ

พระประธานในศาลาการเปรียญ

ภาพวาดในศาลาการเปรียญ

การปฏิบัติกิจของสงฆ์

ญาติโยมมาทำบุญ

สำนักสงฆ์วชิรพิทักษ์เดช

พระครูวิโรจน์ วุฒิกุล (หลวงปู่เชย)

คติธรรมจากพระครูวิโรจน์ วุฒิกุล (หลวงปู่เชย)

ให้มีสติ รู้จักตนเอง ให้รู้จักว่าตนเองกำลังทำกรรมอะไร กรรมนั้นมี ๒ อย่าง คือกรรมดี และกรรมชั่ว ให้หมั่นสร้างกรรมดีเป็นประจำสร้างให้เป็นนิสัย แต่ถ้ารู้ว่าตนเองกำลังสร้างกรรมไม่ดีก็ให้มีสติคิดยับยั้ง อย่าให้กรรมไม่ดีมีอำนาจเหนือจิตใจ ให้สร้างกรรมดีจะได้เป็นที่พึ่งทางใจอันได้แก่ ทาน คือการให้ เพื่อไม่ให้เกิดความยึดมั่นถือมั่น ศีล คือความเป็นปกติ ความมีระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติละเว้นจากกรรมชั่ว ภาวนา คือธรรมที่ควรกระทำให้เจริญขึ้น ให้เกิดขึ้นบ่อยๆ ในสันดานของตน และปัญญา คือความรู้ทั่ว รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้อย่างชัดเจน รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้น เมื่อรู้จักวิธีสร้างกรรมดีก็ให้หมั่นปฏิบัติจนเป็นนิสัย เป็นสันดาน ทำจิตใจให้ผ่องใจอย่าเศร้าหมอง อย่าได้ประมาทกับชีวิต เพราะเราไม่รู้ว่าวันไหนเราจะหมดลม จงมีสติเตรียมตัวให้พร้อมกับการเดินทางไกลต่อไป

ประวัติสำนักสงฆ์วชิรพิทักษ์เดช เดิมเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกอ้อย มันสำปะหลังตั้งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านทรายทอง ตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันคือพระครูวิโรจน์ วุฒิกุล (หลวงปู่เชย) ท่านได้เล่าถึงที่มาของชื่อสำนักสงฆ์วชิรพิทักษ์เดชว่า ตั้งตามนามสกุลของ นายปรีชา วชิรพิทักษ์เดช โดยเริ่มแรกที่มีการสร้างเป็นสำนักสงฆ์เนื่องจาก เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ พระประดิษฐ์ ซึ่งเป็นบุตรชายของนายเชย สิงห์สุธรรม บวชอยู่ที่วัดป่าซุ่มขามถ้ำยาว อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีความประสงค์อยากกลับมาจำพรรษาที่บ้านเกิดจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ นายเชย สิงห์สุธรรม บริจาคที่ดิน จำนวน ๑๕ ไร่ เพื่อสร้างเป็นสำนักสงฆ์ด้วยจิตรศรัทธา และต้องการให้ พระประดิษฐ์ พระภิกษุได้กลับมาจำพรรษา จนเมื่อพระประดิษฐ์ได้ลาสิกขาสิกที่สำนักสงฆ์ได้มีพระผู้ทำ

หน้าที่รักษาการเจ้าอาวาสต่อมาเรื่อยๆ ได้แก่ พระอาจารย์เมฆ พระอาจารย์หมี พระอาจารย์จ้อย ซึ่งในช่วงเวลาที่พระดิษฐ์จนถึงพระอาจารย์จ้อยได้อยู่ที่สำนักสงฆ์ ได้มีการก่อสร้างศาสนสถานต่างๆขึ้นได้แก่ ศาลาหลังเก่า ศาลาโรงครัว ห้องน้ำ ศาลาโรงน้ำร้อนซึ่งใช้จนถึงทุกวันนี้

หลวงปู่เขยได้เล่าต่อว่าในช่วงที่มีพระอยู่ที่สำนักสงฆ์วิฑิตกัษเดชหลวงปู่เขยได้บวชอยู่ที่ วัดป่าหนองแขง อำเภอนองวอขอ จังหวัดอุดร ซึ่งท่านตั้งใจว่าจะจำพรรษาอยู่ที่วัดป่าหนองแขงให้ครบ ๑๐ พรรษา แต่เมื่อจำพรรษาอยู่ที่วัดป่าหนองแขงได้ ๘ พรรษา มีเหตุให้หลวงปู่เขยต้องได้กลับมาอยู่ที่สำนักสงฆ์วิฑิตกัษเดช โดยหลวงปู่เขยซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดป่าหนองแขง ได้บอกให้ลูกศิษย์ คือนายปรีชา วาริฑิตกัษเดช ตามมาอุปฐากด้วย ซึ่งนายปรีชา วาริฑิตกัษเดช ได้ทำผ้าป่า และกฐิน มาถวายอยู่เป็นประจำจนสามารถซื้อที่ดินขยายบริเวณวัดจากเดิม ๑๕ ไร่ เพิ่มเป็น ๕๙ ไร่

ปัจจุบันสำนักสงฆ์วิฑิตกัษเดชมีพระทั้งหมด ๔ รูป ในช่วงเข้าพรรษาจะมีพระมาจำพรรษา ประมาณ ๗ - ๘ รูป พระครูวิโรจน์ วุฒิคุณ (หลวงปู่เขย) และพระภิกษุ ตลอดจนอุบาสก อุบาสิกาทั้ง ใกล้ไกลได้ช่วยกันทำบูรณศาสนารวมทั้งช่วยกันรักษาป่าไม้บริเวณภายในวัด โดยป่าทั้งหมดเป็นป่าที่ช่วยกันปลูกใหม่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ และทำให้เกิดความร่มรื่นในบริเวณวัด ซึ่งใช้เป็นที่พักปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์และชาวบ้าน ในทุกวันพระจะมีอุบาสก อุบาสิกาเข้ามาจำศีลปฏิบัติธรรมเป็นประจำ ในช่วงผ้าป่า และกฐิน จะมีผู้มีจิตศรัทธานำ กฐิน ผ้าป่า มาทอดที่วัดเป็นประจำทุกปี จึงได้มีการก่อสร้างศาสนสถานต่างๆขึ้นในช่วงของพระครูวิโรจน์ วุฒิคุณ (หลวงปู่เขย) ได้แก่ กุฏิ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด ๙ หลัง ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรมโดยมี นายบุญศรี ศรีบุญเรือง เป็นผู้นำพระประธานองค์ใหญ่มาประดิษฐานที่ศาลาปฏิบัติธรรมหลังนี้ ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้มีการก่อสร้างโรงครัว และได้ก่อสร้างห้องน้ำเรื่อยๆ ปัจจุบันมีห้องน้ำทั้งหมด ๒๕ ห้อง มีสระน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรเนื้อที่ ๒๕ ไร่ โดยทหารหน่วยพัฒนาที่ ๒๔ จังหวัดมุกดาหารได้เข้าดำเนินการขุดให้ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ ได้มีการหล่อรูปเหมือนหลวงตามหาบัวขึ้นโดยมีวัดที่เข้าร่วม ๙ วัด เมื่อแล้วเสร็จได้นำรูปหล่อหลวงตามหาบัวไปประดิษฐานที่ศาลาหลังใหญ่เพื่อเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชน และในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ได้ดำเนินการสร้างเมรุจนแล้วเสร็จ

พระครูวิโรจน์ วุฒิคุณ (หลวงปู่เขย) ได้ให้ความสำคัญแก่การปลูกป่าเป็นอย่างมากโดยทุกวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และวันสำคัญต่างๆทางวัดและชุมชนจะร่วมกันปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ป่าไม้และเป็นสร้างทัศนคติที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ที่เข้าร่วมโครงการ และสอดแทรกหลักธรรมในกิจกรรมต่างๆ ในช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อนจะมีนิสิตนักศึกษา นักเรียน ประชาชน มาเข้าค่ายปฏิบัติธรรมที่สำนักสงฆ์ หลวงปู่เขยจะพาผู้ที่มาปฏิบัติธรรมร่วมกันปลูกป่า และสอดแทรกหลักธรรมในขณะเดียวกัน จนเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้มีการส่งโครงการปลูกป่าเข้าประกวดและได้รับรางวัลรองชนะเลิศ โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ ขนาดพื้นที่ ๑๑ - ๒๐ ไร่ แปลงปี

๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๕ และเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ ได้รับรางวัลเข็มพระราชทานทองคำ และโล่ โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ ปีที่ ๕๐ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ จากสมเด็จพระเทพฯ และได้มีการปลูกป่าต่อมาเรื่อยๆจนถึงปัจจุบันซึ่งทำให้บริเวณสำนักสงฆ์วัดลีพัทท์กษเดชมีความร่มรื่นอยู่เสมอ

ป้ายทางเข้าวัดลีพัทท์กษเดช

พระประธานศาลาลงเก่า

กุฏิ

ศาลาลงใหม่

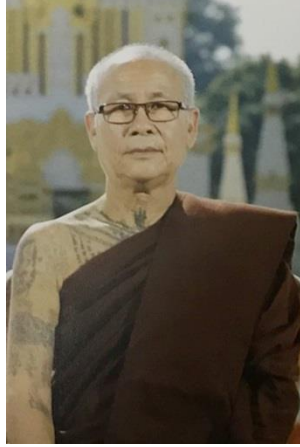

ทางเดินจวงกลม

อ่างชำระล้าง

วัดศรีนวลทรายเงิน -ทรายทอง

พระครูสถิตธรรมภิราม

วัดศรีนวลเดิมชื่อ สำนักสงฆ์รัตนธรรม โดยตั้งชื่อตามที่มีผู้บริจาคที่ดินสร้างวัด ๓ คน คือ คุณยายเตี้ย ไชยเนตร คุณพ่อใบ โมระพัฒน์ คุณตาพิมพ์ สิงห์สุธรรม โดยเริ่มแรกมีที่ดินเพียง ๓ ไร่ เนื่องจากบ้านทรายทองซึ่งเป็นบ้านที่ย้ายออกมาจากบ้านโนนเตาไหเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นชาวบ้านจึงได้รับความอนุเคราะห์จากชาวบ้านโนนเตาไห โดยยกกุฏิให้ ๑ หลัง มาปลูกสร้างเพื่อเป็นที่อยู่ของพระ โดยการนำของนายเซย (หลวงปู่เซย) สิงห์สุธรรม ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านและได้กราบอาราธนา นามนต์ หลวงตารอด ปภส.โร(วงหาร) จากวัดจันทร์ประสิทธิ์ มาเป็นเจ้าสำนักสงฆ์ ในวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ชาวบ้านพากันก่อสร้างทั้งบ้าน วัด โรงเรียน โดยสร้างอาคารเรียนชั่วคราว ๑ หลัง ต่อมาปี พุทธศักราช ๒๕๒๗ บุญกุศลได้นำพาป่าสุนันท์ สมศรีสุข คุณแม่อุบาสิกาทองม้วน สมศรีสุข พระใบฎีกา สุรพล จิระม.โม ได้มาเยี่ยมญาติ คือพ่อใหญ่นิรันดร์ สมศรีสุข เป็นพี่ชายของป่าสุนันท์ และมาปักคินที่วัด แล้วนิมิต(ฝัน)เห็นว่าในอดีตเป็นวัดเก่าแก่และเจริญรุ่งเรืองมาก จึงมีความเห็นว่าควรนำพาญาติโยมมาร่วมสร้างวัด จนได้เริ่มมีการก่อสร้างเรื่อยมา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้นำผ้าป่าจากกรุงเทพมหานครมาทอดถวาย จึงมีทุนทรัพย์สร้างศาลาการเปรียญชั้น ๑ หลัง เป็นศาลาไม้สองชั้น ต่อมาได้เกิดปรากฏการณ์ที่น่าอัศจรรย์ขึ้นมีลำแสงประหลาดสุกใสสว่างขาวนวลเป็นเวลา ๒๑.๑๒ นาฬิกา ในวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ตรงกับวันวิสาขบูชา หลวงพ่อพระใบฎีกา สุรพล จิระม.โม เจ้าอาวาสในขณะนั้น จึงเปลี่ยนชื่อใหม่โดยใช้ชื่อว่า วัดศรีนวล และได้นำพาญาติโยมสร้างศาสนสถานเรื่อยมา และจัดตั้งขออนุญาตสร้างวัดให้ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อได้รับอนุญาตจึงขอพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อได้รับแล้วท่านจึงได้นำพาญาติโยมจัดพิธีผูกพัทสีมาฝังลูกนิมิตในวันที่ ๖ ถึงวันที่ ๑๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ ด้วยจิตศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ตำบลทรายทอง และพุทธศาสนิกชนจากทางอื่นทำให้วัดศรีนวลทรายเงิน- ทรายทอง มีการสร้างศาสนสถานขึ้นในแต่ละช่วงได้แก่ ปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ มีการสร้างศาลาการเปรียญหลังเดิม ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ สร้างหอระฆัง ปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ สร้างซุ้มประตูทางทิศตะวันตก ปีพุทธศักราช ๒๕๓๒ สร้างมณฑป

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๓ สร้างกุฏิพรหมรังสี ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ สร้างฐาน และองค์พระศากยะมุณีโคดม ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ สร้างเมรุ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สร้างศาลาการเปรียญ (ศาลาเทพนิมิต) ด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ๑ หลัง ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดอย่างเป็นทางการ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประกาศตั้งเป็นวัดในพระพุทธศาสนามีนามว่า วัดศรีนวลทรายทอง ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ สร้างซุ้มประตูทางด้านทิศใต้ สร้างซุ้มป้ายชื่อวัด และมณฑปแบบสถาปัตยกรรม ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ จัดงานฉลองผูกพัทธสีมาฝังลูกนิมิต ปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ อัญเชิญพระพุทธรูปพระพุทธรชินราช ๘๐ นิ้ว อัญเชิญองค์พระโมคคัลลานะ และอัญเชิญ องค์พระสารีบุตร ประดิษฐาน ณ พระบรมธาตุเจดีย์ ในปัจจุบันกำลังดำเนินการก่อสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ อุดระโลกะวิทูซึ่งเริ่มดำเนินการก่อสร้างตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยใช้งบประมาณจำนวนทั้งสิ้น ๒๙ ล้านบาท

ซุ้มประตูทางเข้าวัดทรายทอง ทรายเงิน

ศาลาการเปรียญหลังเก่า

อุโบสถ

ศาลาการเปรียญเทพนิมิต

มณฑปจีน

หอรระฆัง

กุฎิพรหมรังสี

กุฎิสงฆ์

ศาลาพักผ่อนติโยม

พระบรมธาตุเจดีย์อุตรະโลกະวิท

สำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรม

หลวงปู่สมัย จารุวัณโณ

คติธรรมหลวงปู่สมัย จารุวัณโณ

จิตใจของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ควบคุมยากไม่หยุดนิ่ง คอยตอบรับและตอบโต้กับสิ่งเร้าภายนอกอยู่เสมอ จนทำให้จิตใจไม่สงบนานๆไปจิตใจย่อมอ่อนล้า เมื่อจิตใจเราอ่อนล้าย่อมส่งผลให้ไม่พร้อมรับมือกับความทุกข์ต่างๆที่เข้ามาปะทะ ดังนั้นเราต้องมีวิธีการพัฒนาจิตใจของตนเองให้พร้อมรับมือกับสิ่งที่มากระทบจิตใจเรา โดยการภาวนาจิต เพื่อเฝ้าดูจิตใจของตนเองจึงเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้จิตใจสงบและแข็งแรงขึ้น พร้อมทั้งจะรับมือกับความคิด รากะ โทสะ โมหะ จิตปรุ่งแต่ง จิตฟุ้งซ่าน จิตหดหู่ ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็สามารถทำได้เพียงแค่เราดูแลจิตไม่ให้ซัดส่ายออกไปปรุ่งแต่งในเรื่องต่าง ๆ นานา รู้ตนเองว่าในขณะที่กำลังทำอะไรอยู่ รักษาจิตเช่นนี้ไว้เรื่อยๆ ให้รู้อยู่เสมอไม่ต้องไปจำแนกแยกแยะ อย่าบังคับ อย่าพยายาม อย่าปล่อยให้จิตใจล่องลอย แรกๆอาจจะเป็นเรื่องยากในการคุมจิตใจตนเอง แต่เมื่อเราฝึกไปเรื่อยๆจิตใจเราจะแข็งแรงขึ้นและพร้อมที่จะรับมือกับอารมณ์ต่างๆที่เข้ามาปะทะเสมอ

สำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านทรายงาม ตำบลทรายทอง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปัจจุบันมีพระอยู่ประจำวัด ๑ รูป เดิมนั้นบริเวณสำนักสงฆ์เป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกมันสำปะหลังของ นายดอน พรมโคตร โดยพ่ออุทิศ คำชาวงษ์ และพ่อสวาท แสนหอม ได้เล่าถึงประวัติความเป็นมาของการสร้างสำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรมว่า เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ ได้มีพระเดินทางธุดงค์ (พระบุญเฮียง) มาจากห้องฮ้างจนถึงบ้านทรายงาม และได้มาพักปฏิบัติธรรมอยู่ที่นาของนายดอน พรมโคตร ด้วยความศรัทธาเลื่อมใส นายดอน พรมโคตร จึงได้บริจาคที่ดินบริเวณไร่มันสำปะหลังของตน จำนวน ๑ งาน เพื่อให้พระบุญเฮียงใช้เป็นที่พักในการปฏิบัติธรรม และได้เป็นสำนักสงฆ์สามัคคีธรรมบ้านทรายงามในเวลาต่อมา แต่เนื่องจากชาวบ้านทรายงามมีความเห็นว่า

เพื่อความเป็นศิริมงคลจึงอยากให้อาเชื้อหมู่บ้านขึ้นก่อน จึงเปลี่ยนชื่อจากสำนักสงฆ์สามัคคีธรรมทรายงาม เป็นสำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรม โดยมีพระบุญเฮียงเป็นเจ้าอาวาสรูปแรก เมื่อพระบุญเฮียงได้เดินทาง ชุดงค์ต่อไปจำพรรษาอยู่ที่อื่น ชาวบ้านจึงได้ไปนิมนต์หลวงพ่อหวดจากบ้านดอนสวรรค์มาเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ สอง เมื่อหลวงพ่อหวดได้เดินทางชุดงค์ไปอยู่ที่อื่น ชาวบ้านจึงได้ไปนิมนต์หลวงปู่ชาจากบ้านหนองกบมาเป็น เจ้าอาวาสรูปที่สาม หลังจากที่หลวงปู่ชาได้เดินทางไปจำพรรษาที่จังหวัดร้อยเอ็ด ชาวบ้านจึงนิมนต์หลวงปู่ศรี มาจากวังสามหมอมาเป็นเจ้าอาวาสรูปที่สี่ เมื่อหลวงปู่ศรีชุดงค์เดินทางไปจำพรรษาที่อื่น พระจำลองจึงได้มา จำพรรษาที่สำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรมและเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ห้า เมื่อพระจำลองลาสิกขา ต่อมาหลวงปู่ มีจึงเป็นเจ้าอาวาสรูปที่หก และเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันคือหลวงปู่สมัย จารุวัฒน์ ท่านได้ทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา และวัดทรายงามสามัคคีธรรมจนถึงทุกวันนี้

สำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรม ตั้งแต่เริ่มเป็นสำนักสงฆ์มีบริเวณเพียง ๑ ไร่ แต่ด้วยจิตศรัทธา ของชาวบ้านจึงร่วมกันทำผ้าป่ามาในช่วงเทศกาล เช่น ช่วงเทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ และเทศกาล อื่นๆเป็นประจำทุกปี (เนื่องจากสำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรมมีพระภิกษุน้อยจึงไม่สามารถรับกฐินได้) โดยร่วมกันบริจาคเงินสร้างศาสนสถาน และซื้อที่ดินขยายเนื้อที่บริเวณสำนักสงฆ์จากเดิมมีพื้นที่ ๑ งาน จน ในปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งหมด ๗ ไร่ ๘๐ ตารางวา ศาสนสถานต่างๆภายในบริเวณวัดได้แก่ ศาลาการเปรียญ หลังแรก สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ ภายในศาลามีพระประธานโดยมีผู้มีจิตศรัทธาจาก กรุงเทพมหานคร ได้นำมาถวายซึ่งเป็นพระประธานองค์แรก และยังมีภาพวาดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเพื่อ ไว้ให้ผู้ที่มาได้ทำบุญได้ชมแล้วเกิดข้อคิดมีสติเตือนใจ ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ ได้มีการสร้างหอระฆัง ศาลาร่วมใจสามัคคี (ศาลาฉันน้ำปานะ) พระพุทธรูปองค์ใหญ่นามพระสันติสุข และมีการสร้างกุฏิเป็นช่วงๆ ในเทศกาลสำคัญต่างๆหลวงปู่สมัยยังให้มีการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติโดยไม้ที่ปลูกได้แก่ ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ ยูง ไม้สัก เพื่อให้เกิดความร่มรื่นแก่ผู้ที่เข้ามาทำบุญภายในบริเวณวัด

ป้ายทางเข้าวัดทรายงามสามัคคีธรรม

พระสันติสุข

พระประธานในศาลาการเปรียญ

หอรระฆัง

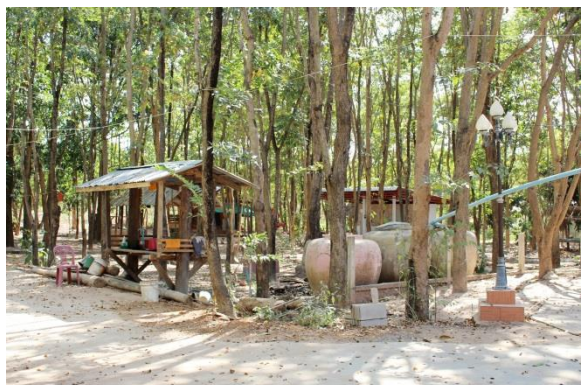
ศาลาการเปรียญ

ศาลาร่วมใจสามัคคี

ศาลาโรงครัว

กฐิมสังข์

ประวัติสำนักสงฆ์สุสานธรรม

พระครูสุนทร โชติรส

คติธรรมพระครูสุนทร โชติรส (พระอาจารย์สิงห์)

ทรัพย์ไหนจะเลิศประเสริฐเท่าทรัพย์ภายในใสสว่างปราศจากทุกข์ความเศร้าหมอง ถ้าอยาการู้ซึ่งต้องลองมาปฏิบัติจะรู้ซึ่งถึงแก่นแท้สัจธรรม ทรัพย์สิ้นเงินทองเป็นของนอกกายแม้มีมากก็ไม่ได้หมายความว่าผู้จะปราศจากทุกข์ เพราะความทุกข์เกิดขึ้นได้ทั้งจากภายนอกและภายใน ความทุกข์จากภายนอกคือสิ่งที่มากระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความทุกข์จากภายในคือสิ่งที่เราคิดปรุงแต่ง ความฟุ้งซ่าน ความอยาก ความรัก โลภ โกรธ หลง ซึ่งเป็นกิเลส ถ้าเกิดกิเลสขึ้นภายในจิตใจแล้วความสงบย่อมไม่เกิดแก่ผู้คนนั้น เราต้องคอยดูจิตใจตนเองให้่องใส ปราศจากความเศร้าหมอง โดยใช้หลักธรรมคำสอนของพระสมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจไม่ให้หลงไปตามอารมณ์ต่างๆ เพราะสิ่งที่มีค่ามากกว่าทรัพย์สิ้นเงินทองนั้นคือ จิตใจที่่องใสปราศจากทุกข์นั่นเอง

สำนักสงฆ์สุสานธรรม เดิมนี้เป็นพื้นที่ป่าช้าใช้เป็นที่ตั้งศพของบ้านเดชอุดม บ้านพิบูล บ้านโนนเตาไทรหนองแก จึงเป็นที่มาของชื่อวัด ลักษณะบริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นโคกป่าเพ็กทึบ มีเนื้อที่ ๕๒ ไร่ ๓๒ ตารางวา ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ อยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ตามคำเล่าของพ่อบุตรดี มังคลบุตร และพ่อพันธ์ จิตรสม เล่าว่าเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้มีพระอาจารย์ต้อย เดินทางธุดงค์จากวัดบ้านนาค่าน้อยมาปลุกกระท่อมเพื่อใช้เป็นที่พักปฏิบัติธรรมตรงบริเวณดังกล่าวอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งหลังจากที่อาจารย์ต้อย ได้เดินทางไปจำพรรษาต่ออยู่วัดป่าบ้านคูน พระอาจารย์ศักดิ์จึงมาอยู่เพื่อพักปฏิบัติธรรมต่อ หลังจากนั้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ พระอาจารย์ดงพร โชติรส (พระอาจารย์สิงห์) ท่านได้เดินทางมากับคณะเห็นว่าบริเวณดังกล่าวเงียบสงบเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม และท่านเกิดถูกโลกจึงได้ตัดสินใจมาจำพรรษาเพื่อปฏิบัติธรรมเรื่อยมา จนเมื่อในปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้รับอนุญาตให้

จัดตั้งเป็นสำนักสงฆ์สุสานธรรม และเป็นศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ พระอาจารย์สิงห์ท่านเล่าว่า เมื่อครั้งมาอยู่สมัยแรกๆ บริเวณวัดเป็นโคกป่าเพ็กมีไฟป่าเข้ามาไหม้ทุกปี แต่เมื่อมีพระมาจำพรรษาอยู่ ญาติโยมที่มาพบเห็นเกิดความเลื่อมใสศรัทธาจึงและได้มาทำบุญที่วัด ตลอดจนช่วยกันดูแลทะนุบำรุงวัด ทั้งพระภิกษุและญาติจึงช่วยกันป้องกันไฟป่าทำให้ไม่มีไฟป่าเข้ามาไหม้บริเวณวัดอีก ปัจจุบันสำนักสงฆ์สุสานธรรมมีพระทั้งหมด ๘ รูป และได้มีการก่อสร้างศาสนสถานต่างๆขึ้นภายในวัด ได้แก่ ศาลาโรงครัวก่อสร้างเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ ศาลาปฏิบัติธรรมก่อสร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ พระพุทธรูปประดิษฐานที่บริเวณลานหน้าวัดชื่อว่า พระโคตมบรมครู ขนาดหน้าตัก ๕ เมตร สูง ๙ เมตร ก่อสร้างเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้วเสร็จในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นที่สักการบูชาของชาวบ้านและพุทธศาสนิกชน มีการสร้างกุฏิ ๙ หลัง ศาลาฉันทน์น้ำปานะ ๑ หลัง ห้องน้ำ ๒๓ ห้อง ซึ่งในการสร้างศาสนสถานต่างๆจะมีผู้มีจิตศรัทธาทั้งใกล้ไกล นำ กฐิน และผ้าป่า มาทอดถวายที่วัดเป็นประจำทุกปี

ด้วยสำนักสงฆ์สุสานธรรมเป็นศูนย์รวมจิตใจของหมู่บ้านเมื่อถึงวันสำคัญต่างๆ พระอาจารย์สิงห์ได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรม การบวชชีพราหมณ์ การสวดมนต์ข้ามปี ซึ่งได้ปฏิบัติสืบทอดมาเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้พระภิกษุ ตลอดจนอุบาสก อุบาสิกาได้ช่วยกันรักษาป่าไม้ซึ่งมีทั้งป่าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (ป่าไม้อุนรำกษ) และป่าที่ปลูกขึ้นใหม่ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๗ ไร่ ทำให้เกิดความร่มรื่นในบริเวณวัดเป็นที่ปฏิบัติธรรมของพระภิกษุ และชาวบ้าน เนื่องจากทุกวันพระจะมีอุบาสก อุบาสิกา มาจำศีลปฏิบัติธรรมเป็นประจำ ด้วยคุณงามความดีที่พระอาจารย์ที่ได้ประพฤติปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระอาจารย์ดงพร โชติรส (พระอาจารย์สิงห์) ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ และได้รับราชทานทินนามใหม่เป็นพระครูสุนทร โชติรส

ป้ายทางเข้าสำนักสงฆ์สุสานธรรม

พระโคตมบรมครู

พื้นที่ป่าไม้ภายในบริเวณวัด

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ศาลาโรงครัวเก่า

กุฏิสงฆ์

ญาติโยมมาทำบุญที่วัด

ญาติโยมมาทำบุญที่วัด

ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน และการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลทรายทอง

ปราชญ์คือ บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต จนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอด เชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทย กับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่าย ทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไป แก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

ตำบลทรายทอง มีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สูงอายุที่ทรงคุณค่าในการถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ต่างๆ มากมาย และได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์ด้านต่างๆ เป็นประจำทุกปี สมควรที่จะนำข้อมูลประวัติมา เผยแพร่ และนำเสนอผลงานเป็นที่ประจักษ์ สืบไป

ปราชญ์ด้านช่างฝีมือ

ชื่อ นายคำใหม่ อาชาราช

วัน เดือน ปี เกิด ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๖

อาชีพ ทำนา ช่าง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๘๐ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนเตาไห ตำบลทรายทอง
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ความสำคัญ การสร้างบ้านโดยใช้ฝีมือ และแรงงานจากคน ไม่
เน้นเครื่องจักรในการทำงาน

ผลงานที่โดดเด่น เป็นผู้ดำเนินการสร้างบ้าน บ้านไม้ และแบบ
บ้านเพื่อการอนุรักษ์ดั้งเดิม

คำสำคัญ บ้านไม้ แบบบ้าน

หมวดหมู่ ช่างสร้างบ้าน

บุคคลอ้างอิง/หน่วยงาน

- กำนันตำบลทรายทอง
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์

ปราชญ์ด้านการเป่าน้ำมันต์

ชื่อ นายชม อาชาราช

วัน เดือน ปี เกิด ๔ เมษายน ๒๕๓๗

อาชีพ ทำนา

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๖ บ้านหนองแก ตำบลทรายทอง
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ความสำคัญ ทำเพื่อสังคมและชอบให้การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน
โดยไม่เรียกร้องค่าใช้จ่าย

ผลงานที่โดดเด่น เป่าน้ำมันต์ เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วย
ปวดเมื่อยตามร่างกาย และเป่าน้ำมันต์เพื่อรักษาโรคพืชต่างๆ

คำสำคัญ หมอน้ำมันต์ การเป่าน้ำมันต์

หมวดหมู่ หมอน้ำมันต์ เป่าน้ำมันต์

บุคคลอ้างอิง/หน่วยงาน

- นายพันธ์ จิตรสม อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์

ปราชญ์ด้านผู้นำทางพิธีกรรมทางศาสนา

ชื่อ นายบุญถม นาแข็งฤทธิ์

วัน เดือน ปี เกิด พุทธศักราช ๒๔๙๖

อาชีพ ทำนา ทำไร่

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๔ บ้านทรายเงิน ตำบลทรายทอง

อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ความสำคัญ ผู้นำทางพิธีกรรมทางศาสนา

ผลงานที่โดดเด่น เป็นผู้นำทางพิธีกรรมทางศาสนา

การสวดมนต์ การสู่วัณ

คำสำคัญ พิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ

หมวดหมู่ พิธีกรรมทางศาสนา

บุคคลอ้างอิง/หน่วยงาน

- นายอุดม วิชา ผู้ใหญ่บ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๓
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ปราชญ์ด้านเกษตรผสมผสาน

ชื่อ นายมงคล ภูอ่อนศรี

วัน เดือน ปี เกิด ๓ ธันวาคม ๒๕๒๕

อาชีพ ทำนา ทำสวนเกษตรผสมผสาน

ที่อยู่ ๔๓ บ้านโนนเตาไห ตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์

ความสำคัญ เกษตรผสมผสาน

ผลงานที่โดดเด่น เป็นผู้นำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา
ประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดรายได้และเผยแพร่
แก่ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษา

คำสำคัญ การทำเกษตรแบบผสมผสาน / เกษตรทฤษฎีใหม่

หมวดหมู่ เกษตรทฤษฎีใหม่

บุคคลอ้างอิง/หน่วยงาน

- นายสมบัติ ปรุรัตน์ ผู้ใหญ่บ้านโนนเตาไห
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์

ปราชญ์ด้านศูนย์การเรียนรู้ไททองอาชีพ

ชื่อ นายสุรชัย อาชาราช
วัน เดือน ปี เกิด ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๑
อาชีพ ทำนา ทำสวนเกษตรผสมผสาน
ที่อยู่ ๑๕๐ บ้านโนนเตาไห ตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์
ความสำคัญ ศูนย์การเรียนรู้ เกษตรผสมผสาน
ผลงานที่โดดเด่น เป็นผู้นำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา
ประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดรายได้และเผยแพร่
แก่ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษา จนสามารถก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้
ไททองอาชีพ
คำสำคัญ ศูนย์การเรียนรู้ /การทำเกษตรแบบผสมผสาน
เกษตรทฤษฎีใหม่
หมวดหมู่ ศูนย์การเรียนรู้ /เกษตรทฤษฎีใหม่
บุคคลอ้างอิง/หน่วยงาน

- ดร.เชิญชัย แสงทอง
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์

ฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตตำบลทรายทอง

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่มอาชีพที่จัดตั้ง	ภูมิปัญญาชาวบ้าน	ที่ตั้ง/ที่อยู่
๑	กลุ่มไผ่ทอง	ผลิตเฟอร์นิเจอร์จากรากไม้หรือไม้เก่า	บ้านโนนเตาไผ่ ม.๑
๒	กลุ่มทำกระติบข้าว	จักสานกระติบข้าวและผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	บ้านโนนเตาไผ่ ม.๑
๓	กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด	เลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อจำหน่าย	บ้านโนนเตาไผ่ ม.๑
๔	กลุ่มทอเสื่อกก	ทอเสื่อกกจากต้นกกและแปรรูป	บ้านทรายเงิน ม.๓
๕	กลุ่มทอผ้าขาวม้า	ผลิตผ้าขาวม้า เพื่อใช้ในครัวเรือนและ จำหน่าย	บ้านทรายเงิน ม.๓
๖	กลุ่มทำขนม	ทำขนมจากวัตถุดิบพื้นบ้านเช่นกล้วยฉาบ ขนมนางเล็ก	บ้านครองทรัพย์ ม.๔
๗	กลุ่มผลิตของใช้ใน ครัวเรือน	ผลิตของใช้ เช่น น้ำยาล้างจาน แชมพูจากมะกรูด ฯลฯ	บ้านทรายทอง ม.๕

ส่วนราชการในตำบลทรายทอง

โรงเรียนโนนเตาไทรหนองแก

โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทรายทอง

องค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ตำบลทรายทอง (กศน.)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลทรายทอง

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล

๑.พระอธิการคำพันธ์ สุธัมโม	เจ้าอาวาสวัดจันทร์ประสิทธิ์
๒.พระครูสถิต ธรรมมาภิราม	เจ้าอาวาสวัดศรีนวลทรายทอง - ทรายเงิน
๓.พระครูวิโรจน์ วุฒิกุณ	เจ้าสำนักสงฆ์วิสิทธิ์พิเศษ
๔.พระครูสุนทร โชติรส	เจ้าสำนักสงฆ์สุสานธรรม
๕.หลวงปู่สมัย จารุวัฒน์โน	เจ้าสำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรม
๖.หลวงปู่ล้วน กตธัมโม	เจ้าสำนักสงฆ์ดงมณี
๗.นายคำใหม่ อาชาราช	อดีตกำนันตำบลทรายทอง
๘.นายธนกฤต บุญหล้า	อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านครองทรัพย์
๙.นางสมัย วงศรีอาจ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓
๑๐.นางนิยม ปุรุรัตน์	ประธานสตรีหมู่บ้าน บ้านโนนเตาไห
๑๑.นายมงคล ภู่อ่อนศรี	ปราชญ์
๑๒.นายบุญถม นาแข็งฤทธิ	ปราชญ์
๑๓.นายชู ศรีนิล	ตัวแทนผู้สูงอายุ
๑๔.นายหมั่น อันละคร	ปราชญ์
๑๕.นายสี อาชาราช	ตัวแทนผู้สูงอายุ
๑๖.นายชม อาชาราช	ปราชญ์
๑๗.นายพิชัย แสนบุราณ	ตัวแทนผู้สูงอายุ
๑๘.นายการุณ เหลลาหอม	อดีตผู้ใหญ่บ้านทรายเงิน
๑๙.นายพันธ์ จิตรสม	อดีตผู้ใหญ่บ้านหนองแก หมู่ที่ ๖
๒๐.นายอุดม วิชา	ผู้ใหญ่บ้านทรายเงิน หมู่ที่ ๓
๒๑.นายสุระ แสงจันทร์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓
๒๒.นายเลียงชัย วิเศษฐี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖
๒๓.นายบัวคำ โมระพัฒน์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
๒๔.นายสุรชัย อาชาราช	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
๒๕.นายพิมพ์ ช่างซี	สารวัตรกำนันตำบลทรายทอง
๒๖.นายสมบัติ ปุรุรัตน์	ผู้ใหญ่บ้านโนนเตาไห หมู่ที่ ๑
๒๗.อุทิศ คำชาวงษ์	ตัวแทนผู้สูงอายุ
๒๘.สวาท แสนหอม	ตัวแทนผู้สูงอายุ
๒๙.นายบุตดี มังคลุตร	ตัวแทนผู้สูงอายุ
๓๐.นายประเสริฐ อาชาราช	กำนันตำบลทรายทอง

ที่ปรึกษา

ที่ปรึกษาฝ่ายสงฆ์

๑.พระอธิการคำพันธ์สุธัมโม	เจ้าอาวาสวัดจันทร์ประสิทธิ์
๒.พระครูสถิต ธรรมมาภิราม	เจ้าอาวาสวัดศรีนวลทรายทอง - ทรายเงิน
๓.พระครูวิโรจน์ วุฒิกุล	เจ้าสำนักสงฆ์วลีพิทักษ์เดช
๔.พระครูสุนทร โชติรส	เจ้าสำนักสงฆ์สุสานธรรม
๕.หลวงปู่สมัย จารุวัณโน	เจ้าสำนักสงฆ์ทรายงามสามัคคีธรรม
๖.หลวงปู่ล้วน กตธัมโม	เจ้าสำนักสงฆ์ดงมณี

ที่ปรึกษา

๑.นายบุญทัน บุระพันธ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
๒.นายช่วง ภูบุญพา	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
๓.นางรัตนมณี ประไพเมือง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
๔.นายน้อย สารศิริ	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
๕.นางสาวเกษรา พิชัยช่วง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง
๖.สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง	

คณะทำงาน

๑.ดร.เชิญชัย แสงทอง	ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๒.นายพศิน พลดี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๓.นายฐนกร ฆารพันธ์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๔.นายวสันต์ นามวันทา	พนักงานจ้างเหมาบริการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๕.พนักงานส่วนตำบลทรายทอง	

สืบสารภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น

ณ. แดนดินถิ่นอ้อยหวานลูกหลานกราบ
บรรพบุรุษของเราก่อสร้างมา
โนนเตาไหหนองแกแลครองทรัพย์
ทรายทองร่วมรวมหกลานพลังปล้น
มรดกสืบทอดมามากมายนัก
ประวัติศาสตร์ศิลปะประเพณี
กลุ่มอาชีพภูมิปัญญาปราชญ์ชาวบ้าน
เศรษฐกิจพอเพียงได้เลี้ยงตน
หอพระพุทธหอพระธรรมน้อมนำจิต
อีกศาลปู่หนองแกแหล่งรวมใจ
จึงขอขอบพระคุณบรรพบุรุษ
พระภิกษุผู้สงฆ์อีกปราชญ์พา
ลูกหลานพร้อมน้อมเอ่ยคำสัญญาว่า
ให้ทรายทองเจริญรุ่งชั้วก็กลับ

ด้วยว่าซาบซึ้งใจเป็นหนักหนา
หกเมืองกล้ารวมเป็นหนึ่งพึ่งพากัน
ทรายเงินกับทรายงามมาพาสุขสันต์
ในเขตชั้นที่จรรยาเด่นเน้นความดี
ชนรู้จักวัฒนธรรมนำวิถี
โบราณคดีแหล่งเรียนรู้สู่ชุมชน
ร่วมประสานงานรายได้ไม่ขัดสน
ชื่นกมลสามัคคีมีวินัย
ให้ใกล้ชิดศาสนาพาสดใส
ชนกราบไหว้ด้วยใจใสศรัทธา
ผู้ทรงคุณวุฒิทั่วทิศา
ความเจริญก้าวหน้าสู่สุขกัน
จะรักษาความดีงามตามเขตชั้นที่
ไม่มีวันจะลืมดินถิ่นบ้านเฮา